Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 132 (14243) | 1976 оной июниин 5, суббото | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ОБКОМОЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр, байгша оной июниин 4-дэ, КПСС-эй обкомой хоёрдохи пленум болобо. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-политическэ хэмжээ ябуулгануудые пленум зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоев энэ асуудалаар элидхэл хээ.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр В. Ангапов, КПСС-эй Улаан-Үдын хүдөөгэй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр К. К. Шомоев, КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. М. Леонов, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр М. Ж. Шагдаров, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай директор нүхэр К. П. Альцман, «Бурятцелинстрой» трестын ударидагша нүхэр П. С. Березкин, КПСС-эй Захаминай райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр С. Бадмаев, КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин тапагые даагша нүхэр М. М. Гаськов, Буряадай АССР-эй нютагай промышленностиин министр нүхэр М. Ф. Завгородняя, ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь нүхэр В. В. Саржан, Сэлэнгын ЦБК-гэй директор нүхэр Г. П. Сивкин, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой ахамад агроном нүхэр М. Козлов, Буряадай хүдөө ажахын институдай директор нүхэр К. Д. Миронов, Кабанскын аймагай «Тергинский» совхозой директор нүхэр В. И. Кар..., республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ нүхэр А. М. Басанов, Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозой директор нүхэр М. М. ...данов гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаhан байна.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада КПСС-эй обкомой бюрогой эмхидхэлэй хэмжээ ябуулгануудые пленум баталба.

Пенсидэ гараhантайнь дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидадай уялгаhаа, «Правда Бурятии» газетын редакторай уялгаhаа нүхэр И. К. Щёкотовые КПСС-эй обкомой пленум сүлөөлбэ.

Пенсидэ гараhантайнь дашарамдуулан, «Буряад үнэн» газетын редакторай уялгаhаа нүхэр Ц. Ц. ...будеевые КПСС-эй обкомой пленум сүлөөлөө.

«Правда Бурятии» газетын редакторлар нүхэр А. Сергеевые, «Буряад үнэн» газетын редакторлар нүхэр Р. Б. Гармаевые пленум баталба.

...табан жэл;

...г үрэ,

...ар, дэлисэ

...ТСХЭЛ

...МЖЭГДЭНЭ

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

«Областиин нуур сөөрэмүүдтэ олзоборилогдодог загаhадай нөөсэ баялигуудые ехэдхэхэ ба эдэнние hайнаар ашаглаха хэрэгтэ үйлэдбэриин коллективүүдые, эрдэмтэдые, загаhанай ажахын мэргэжэлтэдые элсүүлэн хабаадуулха талаар партиин Тюменскэ обкомой эмхидхэлэй „хүдэлмэри тухай» тогтоолые КПСС-эй Центральна Комитет батална абаба.

Нютагай нуур сөөрэмүүдтэ олзоборилогдодог загаhадай нөөсэ баялигуудые үргэдхэжэ, эдэнние ехээр барилгада предприятинуудай коллективүүдые, загаhа баридаг колхозуудые, эрдэмтэдые, загаhанай промышленностиин мэргэжэлтэдые элсүүлэн хабаадуулха талаар, загаhанай продукцяар хүн зонние hайнаар хангаха талаар Тюменскэ областиин партийна организаци эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулна гээд КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Олзоборилон бариhан загаhаа худалдадаг, ашаг үрэ ехэтэй нуур сөөрэмтэй ажахынууд область дотор байгуулагданхай. Сөөрэмүүд соохи анханайнь ургамал болон бусад зүйлнүүдээр, нарижуулагдаhан технологёор загаhад үсхэбэрилэгдэдэг байна. Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй үедэ областиин предприятинуудта загаhа барилга 1,7 дахин үргэдхэгдэжэ, загаhаар хэгдэhэн эдеэ хоолой зүйлнүүд болон консервэнүүдые үйлэдбэрилгэ нилээд үргэдхэгдөө, ажалай бүтээсэ ба ашаг олзо дээшэлүүлэгдээ Шэнэ технологи нэбтэрүүлhэнэй hүүлээр үрдын нуур сөөрэмүүдтэ, уhанай жасын гектар бүхэндэ абажа харабал, загаhанай ажахынуудта ашаг олзо дунда зэргээр арба шахуу дахин дээшэлүүлэгдэhэн байна.

Партиин Тюменскэ областной комитедэй үүсхэлээр, КПСС-эй XXV съездын табиhан зорилгонуудай үндэhөөр түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ областиин загаhанай ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай.

Загаhа үсхэбэрилхын ба загаhа барихын тула орон доторой сөөрэмүүдые, илангаяа асари ехэ нуурай жасые бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглаха гээшэ загаhа үйлэдбэрилэн болбосоруулгые ехэдхэхэ, загаhа болон загаhанай продукцяар хүн зоной эрилтэнүүдые хүсэд хангаха шухала арга нөөсэ болоно гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно.

Загаhанай продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхын ба 1980 ондо 500—550 мянган центнер гэхэ гү, али 1975 оной хэмжээнhээ 1,6—1,7 дахин ехэ загаhа баридаг болохо талаар партиин обкомой хараалhан хэмжээнүүдые бэелүүлхын тула доторойнгоо нуур сөөрэмүүдые бүри хүсэд дүүрэнээр ашаглаха хэмжээ ябуулгануудые түсэбтэ юhэдэхи табан жэлдэ бэелүүлхэ талаар Тюменскэ областиин партийна организациин хэhэн хүдэлмэриин дүй дүршэлые КПСС-эй ЦК hайшаагаа.

Тюменскэ областиин партийна организациин дүй дүршэлые хараада абажа, бии байгаа нуур сөөрэмүүд соохоо загаhа барилгые ехэдхэхын тула шухала хүдэлмэри ябуулхыень союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин хизаарнуудай, областьнуудай комитедтэ дурадхаа.

Нютагай нуур сөөрэмүүдтэ олзоборилогдодог загаhанай нөөсэ баялигуудые үргэдхэжэ, тэрэнние ехээр бариха талаар Тюменскэ областиин загаhанай ажахын предприятинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые шэнжэлхын тула ороной загаhанай ажахынуудтай районуудай партийна, совет хүдэлмэрилэгшэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй, эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдэй, загаhанай промышленностиин мэргэжэлтэдэй бүхэсоюзна семинар Тюменскэ областьдо үнгэргэхые КПСС-эй ЦК-гай тогтоолоор хараалагдана.

Орон доторой нуур сөөрэмүүдтэ загаhанай ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ коллективүүдэй новаторнууд-загаhа үсхэбэрилэгшэдэй, эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй туйлаhан амжалтануудые харуулhан материалнуудые ходо ходо толилжо, дамжуулжа байхыень түбэй болон республиканска газетэнүүдэй редакцинуудта, телевидени ба радио дамжуулгын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедтэ даалгагдаба.

«Гусиноозёрско ГРЭС-эй барилгые үргэлжэлүүлхэ»

Үндэр дээрэ хабсаралга хэдэг Иван Яковлевич Стеля гэгшын даадаг комсомол-залуушуулай бригада эрхимүүдэй зэргэдэ ябана. Тэдэнэр даабаряа hара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэдэг, социалис мүрысөөндэ эрхимлэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадын зарим гэшүүд.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

ГРЭС-ые ХҮДЭЛГЭХӨӨР БЭЛЭМДИ

Үйлэдбэриие али бүхы талаhаань эршэ хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай партиин XXV съезд дээрэ онсо анхарал хандуулагдаа. Энэ эрилтэ дүүргэхэ хэрэгтэ энергетикын үүргэ сэгнэшэгүй ехэ. Тэрэ ажахын бүхы дэбжэлтын, хүгжэлтын үндэhэ hуури болоно. Тиимэhээ электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэдэ үнэгүй хатуу түлишэ урданайхиhаа үргэнөөр хэрэглэхэ, хүсэтэ тепловой электростанцинуудые бариха тухай партиин съезд дээрэ заагдаhан байна.

Манай ГРЭС-эй барилга арбадахи табан жэлэй шухала барилгануудай тоодо оролсоно, барилга үргэлжэлүүлхэ тухай партиин баталан абаhан гол шэглэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

ГРЭС-ые бодхоожо байгаа коллективүүд ехэ хүдэлмэри хээ. Гол корпусой hуури табихын, элдэб янзын олон тоото хоолойнуудые хабсарган барихын тула газар малтаха ажалhаа эхилээд, инженерно тусхай түхеэрэлгэ бодхоохо талаар ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэгдээ.

Газ, мазут дээрэ хүдэлхэ ехэ хүсэ шадалтай котёлнууд ашаглагдажа байдаг. Харин боро шулуу нүүрhэ хэрэглэжэ хүдэлжэ, нэгэ часай туршада 640 тонно уурал үйлэдбэрилэн гаргаха шадалтан котёл орон доторнай түрүүшынхеэ манай ГРЭС-тэ тодхогдон табигдаа.

Ленинградай металлическа заводой бүтээhэн турбина хабсарган табигдаа. 210 мянган киловатт хүсэтэн энэ турбина Гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэгтэ хүртэhэн. Турбина, котел хабсарган табиха хүдэлмэри дүүргэгдэжэ, тусхай туршалга, шалгалта хэгдэжэ байна. Харин ГРЭС-эй түрүүшын энергоблогые промышленна ашаглалгада оруулхын тула үшөө ехэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй.

Уурал дамжуулха хоолойнуудые татаха. Галуута Нуурhаа станцида дамжуулагдаха уhа сэбэрлэхэ химическэ цех, уhа бүлэхэ түхеэрэлгэ барижа дүүргэхэнь ехэ шухала зорилго болонхой. Химцехые бэлэн болгоогүй сагта, ГРЭС-эй түрүүшын энергоблогые ашаглалгада тушааха тухай хэлэлтэгүй. Юуб гэхэдэ, котелдо дамжуулагдаха уhан химическэ талаараа сэбэрлэгдэхэ ёhотой юм.

Түрүүшын энергоблогые тушааха хүдэлмэри хэхэтэй хамта, 2-дохи, 3-дахи котёл, турбина хабсарган табиха бэлэдхэл хэгдэжэ захалаа. 2-дохи энергоблогой hуури табиха хүдэлмэри түлэг дүн дээ.

Барилгашад республикын манай арадай ажахыда шухала хэрэгтэй электрын элшэ үйлэдбэрилэн гаргаха ГРЭС-эй түрүүшын энергоблогые июнь hара соо ашаглалгада тушааха, энэ жэлдэ 2-дохи энергоблогые бэлэн болгохо зорилгоёо дүүргэхэ гэжэ бага бэшэ оролдолго гаргана. Теэд тэдэнэй ажал гэдэргэнь татаха ушар үсөөн бэшэ. Хүдэлмэришэд дуталдана. Тэдэнние ондоо тээhээ асарха гэхэдэ, байра үгы. Тиимэhээ гэр байра бариха, хүдэлмэришэдөө hайн байраар хангаха асуудал ГРЭС-эй бүхы коллективүүдэй нэн түрүүн шиидхэхэ эгээл харюусалгатай зорилго болонхой. Һайн гэр байра соо ажаhуудаг, hайнаар амарха аргатай хүдэлмэришэд урдахи зорилгоёо урагшатайгаар дүүргэхэ гэжэ бултадаа мэдэрнэбди.

Манай ГРЭС-эй барилга орёошье, шухалашье. Элдэб бэрхэшээл дайралдана, шиидхэгдэхэ ёhотой асуудал гарана. Барилгада хабаадалсадаг организацинуудай, барилга эрхилхэ захил хэhэн манай дирекциин, барилгын генеральна подрядчик болохо ГРЭС-эй барилгын управлениин коллективүүд тэ бэрхэшээлнүүдые, дугагдал асуудалнуудые хамтынгаа хүсөөр шиидхэхэ, дабан гараха, зайсуулха гэжэ анхаржа, оролдожо байна.

Баригдажа байгаа ГРЭС-эй дирекциин коллектив өөhэдынгөө зүгhөө барилгашад, хабсаргагшадта туhаламжа хүргэнэ, өөhэдынгөө уялгада харюусалгатайгаар хандахые оролдоно. Манай коллектив промышленна барилгын галмаинуудые дулаасуулха асуудал шиидхээ hэн. Хүүгэдэй саад, хүдэлмэришэдэй ажаhуудаг гэрнүүд, материалаар хангадаг бааза, ажаhуудалай коммунальна таhаг гэхэ мэтэ барилга, гэрнүүдтэ дулаасуулгын түхеэрэлгэ хабсаргагдан табигдаа.

Галуута Нуурhаа уhа бүлэн гаргаха станци, уhа ГРЭС-тэ дамжуулха хоолойнууд татагдаhан, түс бүридөө 600 метрэй 3 хоолой 14 метр гүнзэгыдэ зоогдоо. Эдэ хоолойнуудаар уhан нээмэл канал хүрэтэр дамжуулагдаад, энэ каналаар блочно-бүлэлгын станци хүргэгдэхэ байна.

Шулуу нүүрhэн дээрэ хүдэлхэ ГРЭС-ые түлишөөр хангахань ехэ шухала гэжэ ойлгосотой. ГРЭС-тэ энэ түлишэ шулуу нүүрhэ нээмэл аргаар малтан абадаг Холбоолжоной уурхайhаа асарагдаха юм. Гусиноозёрскhоо 17 километрэй зайдахи Ехэ Холбоолжоной уурхай ашаглагдажа эхилээ. Энэ шулуу нүүрhэн түмэр замаар ГРЭС-тэ шэрэгдэхэ. Түмэр замай харгы баригдаа, ехэ ашаа шэрэхэ шадалтай вагонууд абтаа. ГРЭС-эй 2 миллион 160 мянган, саашадаа 3 миллион 600 мянган киловатт хүсэтэй 2-дохи, 3-дахи ээлжээ бариха проектын зохёогдожо дүүргэгдээд, бэелүүлэгдэжэ эхилхэдэнь Түгнын шулуу нүүрhэнэй нөөсэ хэрэглэхэ асуудал шиидхэгдэхээр багсаагдана.

Мүнөө дирекциин коллектив өөhэдынгөө гол уялга дүүргэхээр, электрын хүсэ үйлэдбэрилэн гаргахаар бэлэн болоо гэжэ хэлэхээр. ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээ ашаглан хүдэлгэхын тула 1500-гаад энергетигүүд, хүдэлмэришэд хэрэгтэй болохо юм. Тэдэнэй 850 шахуу хүниинь мүнөө эндэ hууринжанхай, котел, турбина хүдэлгэхэ гуримтай танилсаа, тусхай hуралсал гараа.

Тэдэнэр «Кузбассэнергын» Беловско, Томусинска ГРЭС-үүдтэ, Эрхүүгэй ТЭЦ-дэ тусхай бэлэдхэл гараад, эндэ ерээ. Халаанай начальнигууд, ахалагша машинистнүүд, котел, турбинын машинистнүүд, тепловой автоматикын ба хэмжүүрэй цехэй хүдэлмэрилэгшэд тусхай бэлэдхэлтэй болонхой.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ГРЭС-эй түрүүшын хоёр энергоблогуудые барилгашад, хабсаргагшадhаа тушаан абаад, ашаглан хүдэлгэжэ, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд ажалаа дүүргэхээр бэеэ бэлдэhэжэ, өөрынгөө ээлжээ хүлеэжэ байна гэхээр.

Олон тоото барилгашад, хабсаргагшад, газоэлектрогагнууршад, крановщигууд, хоолойнуудые газар доогуур татагшад болон барилгын бусад мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй хэhэн, хэжэ байhан ехэ ажалай зарим хубиин дүүргэлтын эхи заха харагдаба. Тэдэнэр котел, турбина, генератор, али ондоогоор хэлэхэдэ, ГРЭС-эй түрүүшын энергоблок хабсарган табиха хүдэлмэри дүүргэжэ, тэрэнээ тушааха сагые ойро болгожо байна. Һаяын сагта энэ энергоблок тушаагдаха гэжэ бидэнэр, ашаглагшад хүлеэнэбди.

А. КУЗНЕЦОВ,
баригдажа байгаа Гусиноозерско ГРЭС-эй главна инженер.

(ГРЭС-эй барилга тухай материалнуудые 2-дохи нюурта уншагты).

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

А. Н. КОСЫГИНАЙ СИРИДЭ ЕРЭЭД БАЙҺАН ТУХАЙ

ДАМАСК. (ТАСС). Хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин 1973 оной дайнай үедэ Израилиин булимтарагшадhаа сүлөөлэгдэhэн Эль-Кунейтрэ хотодо хүрэбэ. САР-ай Премьер-Министр М. Аль-Айюби тэрээнтэй сугтаа ябалсаа.

Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй, үнэпэн тоодог болгогдошоhон хотые харааhан байна. Эль-Кунейтрэ хотодо эзэрхэжэ байhан булимтарагшад зугадан тэрьедэхынгээ урда тээ эндэхи бүхы больницануудые, hургуулинуудые, эмхи зургаануудай ба хүн зоной ажаhуудаг байшангуудые зэрлиг бүдүүлигээр зорюута пандаргаhан байна.

Эль-Кунейтрэ провинциин мэр Аммаш Джедиа совет айлшание амаршалба. Израилиин булимтаран эзэмдээд байха үедэ хото городой хүн зоной ямар муу байдалда байhан тухай тэрэ хөөрөөд, Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхан зайсуулхын түлөө тэмсэлдэ САР-та ехэ туhаламжа үзүүлhэнэйнь түлөө Советскэ Союзда үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэбэ.

А. Н. Косыгин хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ иигэжэ бэшээ: Эль-Кунейтрэдэ болоhон уршагта муухай үйлэ хэрэг хадаа Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй гаргуу тэнэг, бузагай муухай политикын гэршэ боложо, үнэн хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ араб арадуудай шэн габьяа харуулhанай hүлдэ тэмдэг боложо, түүхэдэ орохо байна.

ХЭЛСЭЭНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАА

ДАМАСК. (ТАСС). Хэдэн асуудалнуудаар совет-сириин харилсаае саашадань хүгжөөхэ тухай хэлсээнүүдтэ июниин 3 най үдэшэ эндэ гар табигдаба.

Экономическа ба техническэ харилсаа холбоон тухай Совет Социалис Республиканууудай Союзай болон Сириин Араб Республикын правительствануудай хоорондын протоколдо, 1976—1977 онуудта СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын САР-ай Элүүрые хамгаалгын министерствын хоорондо элүүрые хамгаалгын ба медицинскэ эрдэм наукын талаар харилсаа холбоо тогтоолгын түсэбтэ, СССР-эй ба САР-ай правительствануудай хоорондын конвенцидэ гар табигдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, САР-ай Премьер-Министр М. Аль-Айюби болон бусад тусхай тушаалтад гар табилгын үедэ байлсаа.

ДАМАСКДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ДАМАСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Сириин Коммунис партиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад—СКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Х. Багдаш, СКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретариин орлогшо Юч Фейсал болон СКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой бусад гэшүүдтэй июниин 3-да Дамаскда уулзаба.

А. Н. Косыгин КПСС-эй ЦК-гай үмэнэhөө Сириин коммунистнуудые амаршалаад, Сириин арадай аша туhада патриотическа ажал ябуулгадаа амжалтануудые туйлахыень эдэнэртэ хүсэбэ. Дотоодын болон гадаадын политикын талаар КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тухай, тодорхойлон хэлэхэдэ, эб найрамдалан болон уласхоорондын харилсаанай түлөө, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ даааhан байдалай түлөө саашанхи тэмсэлэй программа бэелүүлхэ хэмжээнүүд тухай тэрэ СКП-гэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадта хөөрөө. Дүтын Зүүн зүгтэхи хэмороо зүрпшэлдөөе зүб руунь батаар гурчмшуулха гэhэн зорилго энэ программын шухала хубинь болоно.

Сириин Араб Республикын түрүү засаг захиргаание бэхижүүлхэ, тэрэнэй национальна бэеэ дааhан байдал хангаха, Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхан зайсуулхын түлөө, империализм болон хархис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлдэ ороной национальна патриотическа бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ талаар Сириин Компартиин хэhэн ажал ябуулга тухай СКП-гэй хүтэлбэрилэгшэд хөөрэбэ. Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин, түрүү үзэлтэй национальна фронтдо ородог Сириин бусад партинууд болон эмхинүүдэй хоорондохи харилсаае саашадаа хүгжөөн бэхижүүлхын тула СКП-гэй хараа шэглэлэн хэлбэришэгүй сэхэ байhые Сириин хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглээ.

Хоёр партиин хоорондохи аха дүү ёhоной холбоо барисаае саашадань хүгжөөн бэхижүүлхэ шухала гэжэ хоёр тала тэмдэглээд, Советскэ Союзай ба Сириин Араб Республикын хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое али бүхы талаарнь хүгжөөхэ хүсэлэнтэй байhан тухайдаа мэдүүлбэ.

Уулзалга аха дүү ёhоной хани барисаанай, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

ГҮРЭН ТҮРЫН УДХА ШАНАРТАЙ ЗОРИЛГО

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй байгаалиие сахин хамгаалха талаар комиссинуудай хамтын заседани июниин 3-да Кремль соо болобо. «Байгаалиие сахин хамгаалгые саашадань hайжаруулха ба байгаалиин нөөсэ баялигуудые гамтай hайнаар ашаглаха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Верховно Соведэй тогтоолые Азербайджанай ССР-тэ ямараар бэелүүлжэ байhан тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор энэ талаар хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Гэхэтэй хамта, СССР-эй Верховно Соведэй тогтоол соо хараалагдаhан зарим эрилтэнүүдые бэелүүлхын тула шухала хэмжээнүүдые Азербайджанай ССР-эй Министрнүүдэй Совет, союзна хэдэ хэдэн министерствэнүүд үшөөл абаадүй байhаар гэжэ комиссинууд зааhан байна.

Республика дотор байгаалиие сахин хамгаалха хэрэгые саашадань hайжаруулха ба байгаалиин нөөсэ баялигуудые гамтайгаар ашаглаха дурадхалнуудые комиссинууд баталан абаба.

Модон хэрэгсэлнүүдые гаргаха, ой модо гамтай hайнаар ашаглаха, сахин хамгаалха талаар гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ шиидхэбэри абтаа.

Филиппиныы Президент Москваhаа мордобо

Филиппинын Республикын Президент Фердинанд М. Маркос ба Имельда Ромуальдес Маркос Ленинград ошохоёо июниин 3-да Москваhаа мордобо. Президент орон соогуур ябаха үедөө Волгоградта, Ташкентдэ хүрэхэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ Ф. Маркос, тэрэнэй hамган болон бусад айлшадаа үдэшэбэ.

• • •

Энэ үдэртөө тэдэнэр Ленинград хүрэжэ ерээ.

(ТАСС)

„...ГУСИНООЗЕРСКО ГРЭС-эй БАРИЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛХЭ“

(СССР-эй арадай ажахые 1976-1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдһээ)

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев КПСС-эй XXV съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ барилга тухай иигэжэ хэлээ: „Республика дотор ороной зүүн зүгтэ эгээн томо тепловой электростанцинуудай нэгэн—Гусиноозерско ГРЭС баригдажа байна. Тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэн 2 миллион 460 мянган киловатт юм. Тэрэнии ашаглалга Сабириин энергосистемын хүсые нэмээхэһээ гадна, электрын элшэ хүсые аха дүү Монгол Арадай Республикада дамжуулан үгэхые хангаха байна“.

ГРЭС-эй барилга тухай доро толилогдоһон материалнууд дотор хэлэгдэнэ.

Барилгашадай, энергетигүүдэй ажаһууха байрын гэрнүүдые бодхоолсожо байгаа В. Г. Засухинай даадаг бригадын шулууша дархашуул энэ зураг дээрэ харуулагдана. Энэ бригада түрүү коллективүүдэй нэгэн юм. Тэдэнэй гараар хэдэн гэр бодхоогдоо. Шулууша дархашуул даабаряа һайнаар, үлүүлэн дүүргэнэ.

КОМСОМОЛ, ЗАЛУУШУУЛ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Орон доторнай электрын элшэ хүсэ гаргалгые 1980 ондо 1340—1380 миллиард киловатт-час болгохо гэһэн зорилго партиин XXV съезд табяа. Арбадахи табан жэлэй туршада баригдаха гол шухала хэдэн электростанцинуудай тоодо манайшье ГРЭС нэрлэгдэһэн байна.

Энэ ушар бидэнэр, барилгашадые, ехээр баясуулаа. Шухала барилга дээрэ ажаллажа байнабди, энээнээ саг соо дүүргэхын түлөө оролдохо ёһотойбди гэжэ барилгашадай олонхинь мэдэрнэ. Тиимэһээ ГРЭС бодхоогшодой дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

Бригада, участогууд хэдэг ажалайнгаа түхэлөөр хоорондоо мүрысэнэ. Гол үйлэдбэриин, туһалбариин ажал дүүргэдэг бригада, участогууд социалис мүрысөөнэй договор баталжа, уялгануудые абанхай.

ГРЭС-эй барилга комсомол-залуушуулай Бүхэсоюзна габшагай гэжэ соносхогдонхой. Барилга дээрэмнай комсомол залуушуул олон. Комсомол-залуушуулай зургаан бригада хоорондоо мүрысэнэ. Хабсаралга хэдэг Леонид Васильевич Синицынэй бригада шулууша дархашуулай Владимир Георгиевич Засухинай бригадатай, үндэр дээрэ хаосаралга хэдэг Иван Яковлевич Стеля гэгшын бригада электрын түхеэрэлгэ тодходог Иван Михайлович Самохваловай, мүн иимэ ажал дүүргэдэг Генрих Егорович Сенг гэгшын бригада эгээл залуу Дмитрий Майфат гэгшын электрослесарьнүүдэй бригадатай мүрысэнэ.

Комсомол-залуушуулай эдэ, мүн бусад олон бригадануудай хоорондохи социалис мүрысөөнэй үрэ дүн һара, квартал бүхэндэ согсолон гаргагдадаг. Социалис мүрысөөнэй тусхай гурим баталагдан абтанхай, үрэ дүнгүүдынь баллаи гуримай ёһоор согсологдоно. Энэ гурим ГРЭС-эй баригдажа захалһан түрүүшын сагһаа шахуу хэрэглэгдэжэ эхилээ һэн.

Түсэбэй дүүргэлтэ, ажалайнь шанар, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабаряа хэр дээшэлүүлдэг, нийтын ажабайдалда хэр хабаададаг байһаниинь мүрысөөнэй дүн гаргахада элирүүлэгдэнэ. Бригадын гэшүүдэй бэеэ хэр һайнаар абажа яба-дагынь, хэр эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажал-ладагынь мүн лэ хараада абтана.

Баллай гуримаар мүрысөөнэй үрэ дүн гаргахада яһала таарамжатай гэжэ һананабди. Мүрысөөндэ хабаадагшад ямар үрэ дүнгүүдэй түлөө хэды баллай табигдадагые, ажалдаа голодоһо гаргабал гү, али нийтын журам эбдэбэл, хэды баллай хороогдодогые һайн мэдэдэг болонхой. Тиимэһээ тэдэнэр социалис мүрысөөнэй гурим наринаар дүүргэхые оролдоно.

Барилгашадай дунда дэлгэрүүлэгдэһэн социалис мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы, эмхидхэхы үүргэ ехэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө, мүн бусад бригада, участогуудай хүдэлмэриин үрэ дүн һайн мэдэхэ, ямар бригада юунэй түлөө түрүү һуури эзэлээб, нүгөөдэ бригадань юундэ ахигдааб гэжэ һайн ойлгоно. Энээниие гайлбарилхын тула ямар хүдэлмэриин түлөө хэды зэргын баллай табигдадаг хэдэн тоо баримта дурдамаар хаш.

Жэшээлхэдэ, даабаряа дүүргэһэнэй түлөө бригадада 5 балл табигдадаг, үлүүлэн дүүргэһэн 1 процент бүхэнэй түлөө үшөө нэгэ балл нэмэгдэдэг. Бригадын али нэгэ гэшүүнэй мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлээ һаань, 5 балл, дээдын һургуулида һуралсаһанайнь түлөө 5 балл, тусхай дунда һургуулида һуралсагшадта 3 балл нэмэгдэжэ табигдана. Ажалаа һайн шанартайгаар дүүргээ һаань 3 баллаар, эрхим һайнаар дүүргээ һаань 5 баллаар сэгнэгдэдэг юм. Материал хэрэгсэлнүүдые гамтанаар гаргашалһанай, алмалта, арьбалалта туйлаһанай түлөө мүн лэ хэдэн балл нэмэгдэнэ. Харин ажалдаа голодоһо гаргабал, нийтын журам эбдэбэл 5—5 балл иимэ ушар бүхэнэй түлөө хороогдодог гуримтай. Тиимэһээ голодоһо гаргагшад, журам эбдэгшэд хамта дээрээ ямаршье һайн үрэ дүн туйлаһан байгаашье һаа, 1-дэхи һуури эзэлхэ эрхэһээ хаһагдана.

Социалис мүрысөөнэй үрэ дүн согсолон гаргаха иимэ гурим барилгашадай журам наринаар сахиха, ажалаа һайнаар дүүргэхэ, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаха хэрэгтэ бага бэшээр нүлөөлнэ гэжэ хэлэхээр. ГРЭС-эй барилгашад, хабсаргагшад энэ ехэ барилгын хэгдэжэ эхилһэнһээ хойшо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбөө түрүүшын хеэ байгша оной түрүүшын кварталда дүүргэээ.

Барилга-хабсаралгын бригада, участогуудай дундахи социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд партком, постройкомой олон түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ гаргагдана. Комсомол-залуушуулай бригадануудай үрэ дүн комсомолой штабай заседани дээрэ хаража үзэгдэдэг юм.

Жэлэй түрүүшын кварталай үрэ дүнгүүдээр И. Я. Стеля гэгшын даадаг бригада эрхимлэжэ гараа. Энэ бригада 17.190 түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэһэн, 2.600 түхэригэй экономическа алмалта туйлаһан байна. Кварталай түсэбые бүхы дээрэнь 139,8 процент дүүргэһэн И. М. Самохваловой бригада 2-дохи һуури эзэлээ. 3-дахи һуурида Л. В. Синицынэй, Г. Е. Сенг гэгшын бригаданууд гараа. Тиихэдэ Л. В. Синицынэй бригада даабаряа бусад бригадануудһаа холо үлүү дүүргэһэн аад, 1-дэхи һуурида гаража шадаагүй. Бригадын нэгэ гэшүүн нийтын журам эбдэжэ, бүхы коллективээ гэдэргэнь татаһан байна бшуу.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха ёһотой ГРЭС-эй түрүүшын хоёр энергоблок хабсаргажа дүүргэхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулха гэжэ комсомол, залуушуул шармайн оролдожо байна. Тэдэнэй олонхи даабаряа, социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэхэ социалис уялга абаһан түрүүшүүл барилга дээрэмнай үсөөн бэшэ. Иван Яковлевич Стеля гэгшын бригада энэ жэлэйнгээ даабариие гурбан кварталай туршада дүүргэхэ социалис уялга абаад, жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысэхыень бусад барилгашадые [illegible].

Тэдэнэр түрүү энэ бригадын үүсхэлые дэмжэжэ, социалис уялгануудаа шэнэлхээ байна. Комсомол, залуушуулай габшагай барилга гэһэн нэрэ зэргэдэ хүрэмөөр, үнэхөөрөө габшагайгаар ажаллаха гэжэ барилгашаднай оролдоно. Габшагай ажалда тэдэниие Коммунис партии уряална, зоригжуулна.

Н. УЖАКОВ,
ГРЭС-эй барилгын комсомолой штабай начальник.

БЭРХЭШЭЭЛЭЙ ДАЙРАЛДАБАШЬЕ...

«Кузбасспецэнергомонтажай» бригадир В. М. БЫЧКОВ

ГРЭС-эй барилга ехэ хүшэр. Би түрүүшынхээ лимэ ехэ барилгада хабаадалсана бэшэб. Энээнһээ урда [illegible] ажаллаһан бусад ГРЭС, ГЭС-үүдэй барилга нэн түрүүн гэр байрануудһаа бодхоогдожо эхилһэн байгаа. Харин эндэ энэ шухала барилгада түрүүшээр зохихо анхарал хандуулагдаагүй. Заримдаа муу шанартай материал асарагдана.

Минии даадаг бригада ГРЭС-эй инженерно-ажаһуудалай байшан барижа байнхай. Мүнөө хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые, колоннонуудые холбон табижа, бодхоонобди. Энэ байшан модон панелиэр, дюралюминеэр гоёон шэмэглэгдэхэ, мүнөө үеын гоё һайхан барилга болохо юм. Байшаниие июниин 25 болотор бодхоожо дүүргээд, досоо та[...] хүдэлмэри хэгшэдтэ, гоёо[...] мэглэгшэдтэ тушааха е[...]бди.

Энэ байшан ГРЭС-эй [...] корпустой тусхай га[...] холбогдохо юм. Тэрэншье [...] дэнэр барихабди. 40 [...] бүридхэгдэһэн манай бри[...] ажалаа хараалагдаһан са[...] зор соонь дүүргэхэ гэжэ [...]доно.

ХАРЮУСАЛГААЯ МЭДЭРНЭ

«ВОСТОКЭНЕРГОМОНТАЖ» ТРЕСТЫН ТУРБИНА ХАБСАРГАГША Б. Н. КОНДРАТЕНКО:

Манай коллектив [illegible] оной январиин 10-да ГРЭС-эй турбина хабсаргажа эхилээ һэн. Энэ хүдэлмэриин ороошье, харюусалгаташье байһые тэмдэглэһэнэй үлүү гэжэ һананаб. Хабсаргагшад энэ даабаряа богони болзор соо һайнаар дүүргэхые оролдоо.

Турбина хабсарган табиха бэлэдхэл, тэрэнэй һуури бусад коллективүүд хэһэн, табиһан байна. Турбиные ашаглалгада тушааха туршалгын һүүлшын хүдэлмэри хэгдэжэ, дүүргэгдэхэ болоо. Энэ машинын һааагүйгөөр хүдэлхэ байһанда ба таатай [illegible].

Юуб гэхэдэ, турбина хабсаргаһан 100 гаран хүдэлмэришэд харюусалгата ажалаа һайнаар наринаар дүүргэхые оролдоо. Гол ажал дүүргэһэн Александр Шебаршовой бригада эноэ эрхимлээ. Тэдэнэр турбина хабсарган табиха өөрын ажалыс болзорһоонь долоон хоногоор урид дүүргэһэн юм.

Хоёрдохи турбина хабсаргаха бэлэдхэл түлэг дундаа һууриинь табигдажа, бэлэн болохотой хамта бидэнэр энэ ажалаа эхилхэбди. Хүдэлмэришэд тэрэнээ бүри түргэнөөр дүүргэхые найдана. Н. Н. Рябовай, залуу хабсаргагша Леонид Тараненкын, А. Шебаршовой бригаданууд 1-дэхи турбина хабсаргаһан дүй дүршэлөө хэрэглэжэ, энэ ажал бүри түргэн болзор соо дүүргэхэ хүсэлэнтэй. Турбина хабсаргагшадай олонхинь ороноймнай бусад электростанцинуудай барилгада хабаадалсаһан юм. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха.

ДЭЛИСЭНЬ ЕХЭ, ЭРШЭНЬ ШАНГА

Наранай гэрэлдэ толорһон үндэр сагаан баншан, тэнгэри өөдэ шоройһон үндэр хоолой, олон тоото тулганууд холоһоо элеэр харагдана. Эндэ үшөө хүрэжэ ерээгүйн байбашье, ехэ барилгын эршэ, дэлисэ обёорхоор һэн. Электрогагнууриин яларма галханууд, барилгын элдэб материал, түхеэрэлгэ ашаһан түмэр замай вагонуудай аалихан һолжоролго, хүсэ ехэтэн кранууд, машина, самосвалнуудай, ондоошье техникын шуугиан, түерээн эндэ дүтэлхэдэ бүри эли болоно.

Ороноймнай зүүн зүгэй экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай Гусиноозерско ГРЭС-эй барилга түрүүшээр нимээр харагдана, нимээр обёорогдоно.

Олон мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд ороной зүг бүхэнһөө эндэ ерэжэ. ГРЭС ба ГЭС барилгын баян дүй дүршэлөө, мэргэжэл шадабаряа гарган ажаллажа, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита оруулалсажа байна.

Өөдөө 180 метртэ үндыһэн, һууриндаа 22 метр үргэн энэ томо хоолойе «Спецжелезобетонстрой» трестын хүдэлмэришэд бодхооһон юм. Барилга хүтэлбэрилһэн Владимир Пяткин Нижнекамск, Ашхабад, Мурманск, Чимкент, Эстонидо сугтаа ажаллаһан олон хүдэлмэришэдтэй эндэ ерэжэ, энэ барилга богони болзор соо дүүргэһэн байна. «Ажалда алдар соло» гэһэн үгэнүүд хоолойн үндэр дээрэһээ доошоо аржытар бэшэгдэжэ, тэдэнэй, мүн бусад барилгашадай ажалые сэгнэһэн, алдар солыень, габьяаень магтан алдаршуулһан [illegible] харагдана.

ГРЭС-эй гол корпус. Энэ барилга мүн лэ үндэр ехэ, холоһоо эли. Корпус доторхи хүдэлмэри таһалгаряагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Котел турбина хоёр хабсарган табигданхай, шулуу нүүрһэ дамжуулха лини, бункернууд баригданхай. Бусад котел, турбинын хабсаргагдахада, гол корпусой барилга сэнхир хүхэ Галуута нуур тээшэ үргэлжэлүүлэгдэжэ, яһала ехэ талмай эзэлхэ юм. ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээнэй гол корпус утаашаа 288 метр, хүндэлөөшөө 120 метр болохоор хараалагданхай.

— Манай энэ барилга бүхэсоюзна комсомол-залуушуулай габшагай барилга гэжэ дэмы нэрлэгдээгүй ёһотой,—гэжэ Иван Яковлевич Стеля хөөрэнэ. — Барилгаяа бидэнэр үшөө интернациональна гэжэ нэрлэнэбди. Ород, буряад, украин, татар, белорус, молдаван, латыш, үшөө олон яһатан, сугларанхайбди. Бидэнэр эбтэй зэтэй бүлэ болон хамтаржа, нэгэ уг зорилго бэелүүлжэ байна ха юмбибди.

ЕХЭ зүб үгэнүүд. Комсомол-залуушуулай бригадые даагша И. Я. Стеля өөрөө молдаван яһатан. Тэрэнэй даадаг 17 хүнһөө бүридэһэн бригадада найман яһатан тоологдоно. Иван Яковлевич энэ ГРЭС-тэ Приоклинска ГРЭС-һээ ерэһэн юм. Бригада даабаряа һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Түрүү коллективэй нэрэ солотой.

Гол корпусые, эндэхи котел, турбинцые бариха, хабсаргаха хэрэгтэ «Сибэнергомонтаж», «Сибэнергострой», «Востокэнергомонтаж», «Востокэнергомонтажизоляция» трестнүүд Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгын управлениин олон бригада, участогууд хабаадалсана. Тэдэнэй олонхи хүдэлмэришэд Норильска ТЭЦ, Усть-Илимскэ ГЭС, Назаровска ГРЭС, Новосибирскэ ТЭЦ, бодхоолсоһон байха юм.

ГРЭС-һээ гурбан зүг тээшээ түмэр баханануудаа алхалжа эхилээ. Станциһаа электрын элшэ дамжуулха лининүүд Монголой Арадай Республикын хилэ, Улаан-Үдэ, Шэтэ городууд тээшэ татагдажа байна. Ойрын ерээдүй сагта Гусиноозерско ГРЭС Сибириин нэгэдхэмэл энергосистемэтэй холбогдохо, Байгал-Амарай түмэр замые, Шэтын областиин Петровско заводые, Монголой республикын Дарханай промышленна комплексые электрын элшээр хангаха байна.

— Ехэ барилгын хэгдэбэшье, хэхэ ажалнай бүришье ехэ,—гэжэ ГРЭС-эй барилгын управлениин начальник Николай Васильевич Горбунов хэлэнэ. — Түрүүшын энергоблогые һаяын сагта ашаглалгада тушааха хэрэгтэмнай туһалбариин, тэрэшэлэн тусхай барилга һаад ушаруулжа байна. Унжагайруулагдаһан эдэ барилгануудые дүүргэхын тула хүсэ шадалаа элсүүлжэ байнабди.

ҮНЭХӨӨРӨӨ түрүүшын энергоблогые мүнөө, үглөө промышленна ашаглалгада оруулхаар бэлэн болоо гэхэнь араил эртэшэг байна. Хэгдэхэ ажал үшөө ехэ. Уһа дамжуулха, сэбэрлэхэ технологическа түхеэрэлгын газар доро зоогдохо хоолойнууд үшөө газар дээрэ хэбтэһээр. Ондоо бусад хоолой, провода хабсаргаха, элдэб гулгуури газарта зоохо, электрын лини татаха, инженерно-тусхай түхеэрэлгэнүүдые бариха гэхэ мэтэ горитой ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой.

Тиимэһээ хүтэлбэрилхы бүхы албатанай хабаадалгатайгаар ГРЭС-ые ашаглалгада оруулха тусхай штабай заседани үдэр бүхэндэ үнгэргэгдэнэ. Заседани үдэшын 6 часта эхилдэг гуримтай. Манай эндэ ябаһан үдэр энэ заседани «Сибэнергострой» трестын главна инженер В. П. Ворожейкинэй хүтэлбэри доро үнгэргэгдөө. Сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй барилга түргэдхэхэ, Гусиноозерск городые сэбэр уһаар хангаха, гол корпусһоо трубопроводагай эстакада химическэ цех хүрэтэр татаха, мүн барилгын бусад зарим яаралтайгаар шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

«Сибэнергостройн» ПМК-гай главна инженер нүхэр Петов, барилгын управлениин 2-дохи, 1-дэхи участогуудай начальнигууд нүхэд Шевчук, Волчанский эдэ үдэрнүүдтэ бэлэн болгогдохоор хараалагдаһан объектнүүдэй байдал тухай богонёор элидхээдхинэ. Асуудалнууд мүн лэ тобшо. Тэдэндэ нэгэ, хоёр үгөөр харюу үгтэнэ. Штабай зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаар богони аад, тодорхой тогтоол абтана. Эдэ тогтоолнуудые бэелүүлэн дүүргэхэ болзор бүришье бага, нэгэ-хоёр үдэр юм. Удаадахи штабай заседани дээрэ эдэ тогтоолнуудаи хэр дүүргэгдэһэниинь шалгагдаха байна.

ЭНЭШЬЕ онгосотой. ГРЭС-эй түрүүшын энергоблок, тэрэнэй удаа 2-дохи энергоблок хабсарган табиха, промышленна ашаглалгада оруулха [illegible] түсэб, социалис уялга [illegible] хэмжээ бэе-

[...]лүүлхэ бүхы хүдэ[...] түргэдхэхэ эрилтэ та[...] гээшэ.

Промышленнашье, [...] һуудалай-социальна [...] гын талмайнууд [...] ехэ хүлгөөтэй. Гэр [...] нуудые барнха ас[...] ГРЭС-эй түрүүшын эн[...] блок ашаглалгада ору[...] асуудалһаа дутуугүй [...] саар, шангаар таби[...] эхилээ.

Урдань энэ асуу[...] мүртэй анхарал ханду[...] даагүй, алдуу гаргагдаа[...] Мүнөө гэр байрануудай [...] рилга ехэ удха шанар[...] тоологдожо. Үргэн д[...] тэйгээр ябуулагдажа [...] Ганса энэ жэлдэ хамта [...]рээ 27 мянган дүрбэ[...] метр байрын талмай [...] даха ёһотой.

4—5 дабхар байрын [...]нүүд, хамтын хэдэн б[...] городой нэгэ захада [...] хоогдожо эхилээ. [...] урид шахтернуудай [...] гэжэ нэрлэгдэдэг Гу[...]озерск урган хүгжэжэ, [...] босон түхэлтэй, шэнэ [...] шанартай боложо б[...] Шахтернуудай барил[...]дай үргэлжэлэл [...] энергетигүүдэй, ГР[...] барилгашадай ажа[...] гэрнүүд, культурно-а[...]далай барилганууд эр[...]дэхэ юм.

ХААНАШЬЕ хар[...] ехэ барилгын эршэ [...] далайса эли. Тэрэнэй [...]далай сохисо» нэгэ [...]шье замханагүй. О[...] участок, бригадану[...] ажал гурбан халаанда [...] хидхэгдээ. ГРЭС-эй [...]шын энергоблогой аш[...]гада оруулагдахань [...]лөө.

Харин тэдэнэй урда [...]рилго бүри орёо хүш[...] ри харюусалга ехэтэ[...] синоозерско ГРЭС-эй [...] дүйнь ехэ һонин, ехэ [...] сатай байха. Тус б[...] 210 мянган киловатт [...]тэй 6 турбина түр[...] ээлжээндэ хабсарган [...] даха юм. Барилгын [...] ээлжээндэ 300 мянга[н] [ки]ловатт хүсэтэй турбин[...] час соо 950 тонно [...] үйлэдбэрилхэ шадалта[й] [...]телүүд хабсаргагдах[...]на. Энэ ээлжээнэй [...]жа эхилхэдэ, е[...] метр үндэр, һуурин[...] аад метр үргэн гэхэ [...] мүнөө баригдаад [...] хоолойһоо хоёр дах[...] хүү ехэ хоолой бодх[...] юм. Тэрэнэй һ[...] оройнь харагдахагүй [...]тэй.

МҮНӨӨШЬЕ е[...] ГРЭС-эй юрэнхы [...] шэнжэ тухайлагдана [...] корпусой хажууда [...] дабхар байшан бод[...] байна. Энэ байшан ш[...] тон хоёроор баригдах[...] һайхан байха юм. [...] электротехническэ, [...]вой-автоматикын [...]ринууд. ГРЭС-эй [...] үйлэдбэриин-техническ[...] һагууд түбхинэхэ, нэгэ [...] 200 хүнэй эдеэлхэ [...] түхеэрэгдэхэ юм. [...]нерно-ажаһуудала[...] пустой зэргэлээд, ГР[...] түхеэрэлгэнүүдые [...]хэ, хинан шалгаха [...] рилгын гол щит [...] хаар хараалагдаа. [...] олон тоото провода, [...] хоолой холбон таби[...] дэлмэри хэгдэжэ, [...]

БАРИЛГАШАДАЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАҺАА

∇ Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 17 миллион 595 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбөө болзорһоонь урид, декабриин 22 болотор дүүргэхэ.

∇ 27 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай бариха [illegible] декабриин 20-до дүүргэхэ.

∇ 1320 [illegible] һуралсаха һургуули сентябриин нэгэн болотор ашаглалгада тушааха.

∇ 120 [illegible], 280 хүүгэдые хүмүүжүүлхэ саадай, нэгэ доро 58 хүнэй амарха профилакториин барилга [illegible].

∇ Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар 80 мянган түхэригэй алмалта хэхэ.

∇ Алмалта, арьбалалтын гурим наринаар сахиһанай ашаар барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэнгые түсэбөөр хараалагдаһанһаа 0,5 процентээр хямдаруулха.

ДААБАРЯА ДҮҮРГЭХЭБДИ

Манай участок ГРЭС-эй гол корпусой барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэнэ. Мүн тиихэтэй хамта сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй, 60 байратай гэрэй барилга дээрэ ажаллана. Участогаймнай коллектив түрүүшын энергоблогые хабсарган табиха байшан бодхоогоод, хоёрдохи энергоблогой котёл, турбина хабсаргаха талмай бэлдэжэ байна.

140 гаран хүдэлмэрилэгшэдтэй участогай 5 бригада барилга дээрэ ажаллана. Саашадаа горитой ехээр үргэдхэгдэхэ гол корпусой барилга энэ жэлдэ үргэлжэлүүлхэ даабаритайбди. Барилгашадаймнай олонхи хабсаргагшад, гагнууршад, крановщигууд мэргэжэлтэй. Тэдэнэр энээнһээ урда оронойнгоо ондоо барилганууд дээрэ ажаллаһан юм. Металло конструкцинуудые хабсаргадаг Алексей Васильевич Томашов Красноярска хизаарай Назаровска ГРЭС-һээ эндэ ерээ. Тэрэ мүнөө нэгэ бригадые даажа абаад, һайнаар ажаллажа байна. 10 хүнһөө бүридэһэн энэ бригада гол корпусой барилга хэнэ. Бригадир энээнһээ урда бусад электростанцинуудай барилга дээрэ хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ дүй дүршэлөө бригадынгаа бусад гэшүүдтэ дамжуулан үгэнэ.

Манай участогай ажалһаа бусад тусхай бригада, участогуудай хүдэлмэри дулдыдана. Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэнүүдые тодхон табихын урда байшан, талмайнуудые бариха хэрэгтэй. Бидэнэй һүүлээр эдэ талмайнуудта тусхай хабсаралга хэгшэд, түхеэрэлгэ тодхогшод ерэдэг юм. Тэдэнэй ажал багашье һаатуулхагүй гэжэ оролдонобди. 2-дохи энергоблок хабсаргаха талмай бэлэн болгоод, 3-дахи энергоблок хабсарган табиха барилгын хүдэлмэри хэхэбди.

Ехэ зорилго бэелүүлнэбди саашадаашье бэелүүлхэбди. Манай гэмээр багашье һаалта барилгын талмай дээрэ үзэгдөөгүй байха. Участогаймнай олонхи хүдэлмэришэд тусхай бэлэдхэлтэй, олон жэлэй дүй дүршэлтэй байжа, үндэр ехэ, хүлдэ шэгнүүртэй колонно, түмэр-бетон зүйлнүүдые хооронդонь тааруулан холбохын тула ехэ үндэр дээрэ ажаллана.

Би өөрөө энээнһээ урда Эхэ оронойнгоо хэдэн барилга дээрэ ажаллажа, дүршэһэн байнаб. Би эндэ Новосибирскһээ ерээб. Тэндэ ТЭЦ-эй барилга дээрэ ажаллаа һэм. Тэрээнһээ урда Шэтын ГРЭС барилсаһан хүм. Хожомоо Улаан-Үдэдэ ерэжэ, ТЭЦ-эй 9 дэхи котёл үргэдхэхэ хүдэлмэри хэлсээб.

Алишье барилгада олон бэрхэшээл дайралдадаг. Тэдээнгүйгөөр юумэн бүтэдэггүй юм бэээ. Эндэ мүн лэ олон бэрхэшээл дайралдана. Харин Эхэ оронойнгоо зүг бүхэнһөө шахуу ерэһэн барилгашад, хабсаргагшад шухала удха шанартай барилга хэжэ байһанаа мэдэржэ, эдэ бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабан гарана.

Участогаймнай хүдэлмэришэд дүй дүршэлөө улам нарижуулан мүлижэ байдаг, тэрээнгүйгөөр урагшаа даошахань бэрхэтэй. Бүхы 5 бригадымнай гэшүүд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ уялга абаа. Дүй дүршэлтэй А. В. Томашов, Ф. Г. Кравцов, В. К. Рачков болон бусад олон түрүүшүүл ондоо электростанцинуудай барилга бодхоолсоһон, дүй дүршэлөө залуу нүхэдтэ дамжуулан үгэнэ.

Манай участогай коллектив энэ жэлэй түсэб дүүргэхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдожо байна. Дүүргэжэ шадахашье.

А. ЧИВЕР,
«Сибспецэнергомонтаж» трестын барилга-хабсаралгын участогай прораб.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГРЭС-эй баригдажа үргэлжэлүүлэгдэжэ байгаа гол корпусой түмэр колонно, түмэр-бетон зүйлнүүдэй хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэжэ байна..

В. КОЛОСОВОЙ фото.

АЛИШЬЕ БАРИЛГА ШУХАЛА

ГРЭС-ЭЙ БАРИЛГЫН УПРАВЛЕНИИН 3-ДАХИ УЧАСТОГАЙ БАРИЛГАШАН И. Г. КРЮЧКОВ:

ГРЭС-эй олон тоото барилгашадта июнь ехэ баяр асарха һара болохо юм. Энэ һарада байрын хэдэн гэрнүүд баригдажа дүүргэгдэхэ, тэндэ барилгашад нүүн ороха байна. Шэнэ гэрнүүдые тоолуулха гээшэ баясама ушар ха юм.

200 байратай гэрые июниин тэн багта тушаахаар досоо талын хүдэлмэри хэгдэжэ, дүүргэгдэхэ болоо. Гэрэй түрүүшын блок май соо тушаагдаһан юм. Манай комплексно бригадын барилгашад энэ гэр баряа.

600 хүнэй байрлаха хамтын байрые барижа дүүргэхэ һүүлшын хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Тус бүридөө 360 хүнэй байха хамтын хоёр гэр, 120, 80, 60 байратай гэрнүүдэй барилга түргэн болзор соо дүүргэхэ зорилго барилгашад урдаа табяа.

Энэ жэлдэ гэр байранууд үргэн дэлисатайгаар баригдажа эхилээ. Барилгашадай саг үргэлжын кадрнуудтай болохо, ажаһуудалай зохихо эрхэ байдал тэдэндэ олгохо зорилгоор олон байра, хамтын хэдэн байра, культурна, социальна барилга эрхилэгдэжэ эхилээ. Иимэ барилга ганса бидэнэр, ГРЭС-эй барилгын управлениин барилгашад бодхооно бэшэбди. Бусад организацинууд энэ барилгада хабаадалсадаг болоо.

«Электросетьмонтаж» трестын 70 байратай, «Востокэнергомонтаж» трестын 60 байратай гэрнүүд мүн лэ июнь һарада ашаглалгада тушаагдаха байна.

280 үхибүү хүмүүжүүлхэ саад, 180 хүнэй гостиница мүн больница, худалдаа наймаанай түб баригдажа эхилээ. Тэдэнэй зарим ашаглалгада тушаагдаа. Май, июнь һаранудта столово, магазин баригдажа дүүргэхээр хараалагдаһан юм. Шэнэ һургуулиие һуралсалай жэлэй эхилтэр дүүргэхэ гэжэ барилгашаднай оролдоно.

ГРЭС-эй олон барилгануудай алинииньшье шухала хэрэгтэй. Бүхэли комплекс болохо энэ барилгын али нэгыешье удааруулжа болохогүй. Гэр байра барилгада онсо анхарал хандуулагдана. Иимэ барилга эрхилдэг манай участок барилгын материалнуудаар түрүүшын ээлжээндэ хангагдадаг болоо. Тиимэһээ манай коллектив байгша оной түсэб заатагүй дүүргэхэ, шэнэ гэрнүүдые саг соонь бодхоожо, барилгашадые баясуулха байһандаа найданабди.

ТОО, БАРИМТАНУУД

∇ ГРЭС-эй барилгада подрядна, субподрядна 22 организаци хабаадалсана. «Востокэнергомонтаж», «Сибспецэнергомонтаж», «Сибспецжелезобетонстрой», «Электросетьмонтаж», «Востокэнергомонтажизоляция» трестнүүдэй участогууд тэдэнэй эгээл [illegible] байһы болоно.

∇ Энэ барилга дээрэ 90 шахуу объект тоологдоно.

∇ Барилгада хамта дээрээ 4.000 хүдэлмэришэд, барилгашад, хабсаргагшад, бусад тусхай мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд ГРЭС-ые тушаан абаад, ашаглан [illegible], электрын элшэ [illegible] лелтивэй тоонь 1.500 шахуу хүн болохо юм.

∇ Ганса гол корпусые хабсаргаха эхилхын, һуури табиха [illegible] 42 мянган 700 кубометр газар малтагдаа, түрүүшын хабсарган табихын тула 4.606 тонно хабсаргамал түмэр бетон зүйлнүүд хэрэглэгдээ.

∇ ГРЭС-эй 1.200 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын ээлжээнэй 1978 ондо ашаглалгада оруулагдаха ёһотой.

АЖАҺУУДАЛАЙ ШЭНЭ ЭД ХЭРЭГСЭЛНҮҮД БҮТЭЭГДЭХЭ

Юһэдэхи табан жэлэй туршада республика доторнай хүн зониие ажаһуудалай эд хэрэгсэлнүүдээр хангалга нилээн һайжараа. Олохон промышленна зургаанууд, предприятинууд табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ, ажалшадай соёлой ба ажаһуудалай эд хэрэгсэлнүүдээр хангалгые дээшэлүүлһэн, шанарыень һайжаруулһан. энэ талаар хэдэн шэнэ зүйлнүүдые гаргадаг болоһон байна.

Энэ үе соо хүн зоной ажаһуудалай эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха шэнэ цехүүд ашаглалгада үгтэһэн, предприяти бүхэн тусхай мэргэжэлтэдээр хангагдаһан байна. Бэлэг бүтээдэг завод, Улаан-Үдын кондитерскэ фабрика, Загарай тосхоной хилээмэнэй завод, макарон хэдэг фабрика, авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын болон «Электромашина» заводуудта ажалшадай соёлой ба ажаһуудалай эд хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ тусхай цехүүд ашаглалгада үгтэһэн байна.

Гэхэтэй хамта дутагдалнууд үшөөл үзэгдэһөөр. Бэлэг бүтээдэг завод юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Мүн ой модоной ажахын министерствын дутагдалнуудые онсолон тэмдэглэмээр. Мебель, бэлэгэй зүйлнүүдые, хамуурнуудые, венигүүдые лапшаа дарадаг модонуудые, нюдүүр, һүхын эшэнүүдые олоор гаргадаг шье һаа, шанарыень һайжаруулгада, ассортиментыень үргэдхэлгэдэ бага анхарал хандуулна. Гадна уһа асарха үргэбшэнүүдые, мяха, огородой эдеэнүүдые хэршэхэ тэбшэнүүдые саашадаа гаргадаг болоболнь һайшаалтай байгаа. Шэнэ жэлэй елконуудаар хүн зониие хангалгада анхарал хандуулмаар гэжэ һанагдана.

Түлишын промышленностиин управлениин шабараар хэгдэһэн амһартануудые бүтээн гаргадаг болохо тухайнь республикымнай худалдаа наймаанай эмхи зургаанудай оруулдаг дурадхалнуудые дэмжэхэ хэрэгтэй. Хубидаа сэсэрлигүүдые ургуулдаг, сэсэгүүдые һуулгадаг хүнүүдтэ шабар амһартанууд хэрэгтэй болодог. Ойрын сагта энэ асуудалые шиидхэбэл, зүйтэй байгаа.

Судна бүтээлгын завод хүн зоной ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдые гаргалгые бага болгоо. Тиигэжэ жэжэ бужа түмэр хэрэгсэлнүүдэй, уран бүтээлнүүдэй үйлэдбэри бага болопон, шанарынь муудаһан байха юм.

Шэлэй завод 1973 оноһоо эхилжэ, хүн зоной ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдые гаргахаяа болинхой.

Авиационно заводто кухни соо табиха мебель хэдэг болохо тухай дурадхалнууд республикымнай худалдаа наймаанай эмхи зургаануудһаа ороһоор. Мүн тиихэдэ жэбэрдэггүй түмэрөөр халбага, вилкэ, шаагануудые хэхэ арга боломжо баһа байна ха юм.

ЛВРЗ-дэ ажахын хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр гаргаха шухала. Тиихэдэ, электрическэ самовар, электровафельница, светильник болон торшернүүдые ойрын сагта үйлэдбэрилдэг болохыень түргэдхэжэ үзэхэ байгаа.

Зоной байдалай һайжарха бүри эрилтэнь ехэ болодог. Тиимэһээ эд хэрэгсэлнүүдэй шанарыень һайжаруулга хадаа шухала зорилго болоно.

Паргиин XXV съезд дээрэ арадай социальна хүгжэлтын ба ажаһуудалайнь хэмжээ дээшэлүүлхэ тухай тусгаар онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Арадай улам ургажа байгаа материальна, оюун ухаанай эрилтэнүүдые бүри хүсэдөөр хангахын тула республикымнай промышленна предприятинууд арбадахи табан жэлэй туршада тон ехэ оролдолго гаргаха болоно.

Л. БАЙБОРОДИНА.

Хориин аймагай нэгэдхэмэл библиотекэдэ

ШЭНЭ КАБИНЕТ

Тус библиотекэдэ республика соогоо эгээл түрүүн научно-техническэ мэдээсэлэй кабинет һаяхан нээгдэбэ. Тэрэнэй гол зорилгонь — аймагай совхозуудай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые ба бүхы ажалшадые эрдэм ба техникын туйлалтануудтай түрүү дүй дүршэлтэй түргэн саг соо танилсуулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэг болоно.

Энэ кабинедтэ мал ажалай, газар тариалангай, экономикын, механизациин — хамта 4 секци хүдэлнэ. Секци бүхэн өөрынгөө һалбариин талаар аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые эрдэм, техникын туйлалтануудтай танилсуулжа байха юм. Секцинүүдэй хүдэлмэриие аймагай хүдөө ажахын управлениин ахамад мэргэжэлтэд хүтэлбэрилнэ. Жэшээнь, газар тариалангай секциин хүдэлмэриие хүдөө ажахын управлениин газар ашаглаха талаар ахамад инженер В. В. Павлов, механизациин — аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер В. Д. Жамбалов, экономикын — ахамад экономист Д. Д. Цыренжапов, мал ажалай — энэл управлениин ахамад зоотехник Д. Д. Дариев хүтэлбэрилхэ болонхой. Тэдэнэр библиотекэдэ ерэһэн научно-техническэ литература шэлэжэ, хэрэгтэй юумыень аймагай ажахынуудта эмхидхэгдэһэн научно техническэ мэдээсэлэй бюронуудта эльгээжэ байха болоно.

Республика дотороо анха түрүүн эмхидхэгдэһэн мэдээсэлэй энэ кабинет эрдэм, наукын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, хүдэлмэрилэгшэдтэ тон ехэ туһа нэмэри хүргэхэ гэжэ хүлеэгдэнэ.

АМЖАЛТАТАЙ ҺАЙН

Эндэхи нэгэдхэмэл библиотекын хүдэлмэрилэгшэд (директорынь нүхэр Лисова) үнгэрэгшэ жэлдэ амжалтатай һайнаар ажаллажа, республикын Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзай областной соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн юм. Тус библиотекэдэ аймагай хүдөө тосхонуудта ордог 18 филиалай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта 35 хүн хүдэлнэ. Эндэ 143000 хэһэг ном тоологдодог.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд 1975 ондо 266.000 ном уншалгын эрьесэдэ табиха түсэбтэй байгаа һаа, тэрэнээ 374.794-дэ хүргөө. Мүн жэлэй туршада уншагшадайнгаа тоо 13.000 хүндэ хүргэхэ даабаритай байбал, тэрэнээ 1672 хүнөөр олошоруулһан байна. Тиигэжэ тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй аймагайнгаа ажалшадан дунда соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулжа байһыень онсолон тэмдэглэмээр. Энэ хэрэгтэ библиотекын Дээдэ-Тайлсын филиалые даагша Э. С. Потемкина, Краснопартизанска филиалые даагша П. П. Байбородина гэгшэд хубитаяа яһала оруулалсаа.

АЖАЛШАДАЙ ДУНДА

Тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэд аймагайнгаа ажалшадай дунда соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг юм. Энээн тухай нэгэ хэды жэшээ дурдамаар.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгын үедэ Анаагай совхозой II отделениин полевой станда ошожо, хүдөө ажахын асуудалаар шэнэ номуудай выставкэ эмхидхэжэ, механизаторнуудтай һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэһэн юм. Мүн «Георгиевский» совхозой полевой станда баһал иимэ выставкэ эмхидхэгдээ һэн. Һаяхан түбэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд Краснопартизанска филиалай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта «Табан жэл ба шинии түсэб» гэһэн хөөрэлдөө бэлдэжэ, һонирхолтойгоор үнгэргэбэ.

Тиихэдэ залуу үетэндэ, һурагшадта зорюулагдаһан хөөрэлдөөнүүдые, үдэшэнүүдые бэлдэжэ үнгэргэнэ. Жэшээнь, майн 15-да Хори тосхоной соёлой байшанда совет бүлэдэ зорюулагдаһан үдэшэ болобо. Тэрээндэнь 50 жэлэй туршада эбтэй эетэйгээр ажаһууһан, олон үхибүүдэй эхэ, эсэгэ Устинья Сусоевна, Кирилл Алексеевич Кривошеевтэн үригдаа. Тэдэнэр 8 үхибүүтэй, 31 ашанартай, 10 гушанартай, юм Нютагайнгаа зондо хүндэтэй болоһон эдэ нүхэд өөһэдынгөө ажабайдал тухай суглаарагшадта хөөрэжэ үгөө. Залуушуулда мэдэнэртэ дурасхаалта бэлэгүүдые барюулаа. Удаань аймагай прокуратурын хүдэлмэрилэгшэ Д. Д. Ким совет бүлэ тухай һонирхолтой хөөрэлдөө хэһэн байна.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд байгша ондо Хори тосхоной 24-дэхи СПТУ-гай, эндэхи дунда һургуулинуудай һурагшадтай уулзалганууды үнгэргэһэн байна. Уулзалгануудай үедэ «Ажабайдалай харгынууд», «Совет ажабайдал», мэдээжэ поэт Э. Асадовта зорюулагдаһан хөөрэлдөөнүүд болоо.

Д. ГАРМАЕВ,
манай корр.

ТҮСЭБЬӨӨ ГАДУУР...

Пльзень хотодохи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Шкода» гэжэ машина бүтээлгын комбинадай коллектив түсэбһөө гадуур 22 миллион кроной продукци бүтээн гаргаха гэһэн уялга абаа.

Чехословакиин мүнөө ябажа байгаа түсэбтэ табап жэлэй шухала барилгануудта хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүд эндэ бүтээгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: предприятиин цехтэ. Энэ цехтэ «Далешице» станциин шухала түхеэрэлгэнүүд бүтээгдэнэ.

ЧТК—ТАСС-ай фотохронико.

А. С. Пушкинда зорюулагдаһан поэзиин бүхэсоюзна һайндэрые угтуулан

ЗАПОВЕДНИК ШЭНЭЛЭГДЭНЭ

Пушкинска музей-заповеднигтэ поэзиин заншалта бүхэсоюзна һайндэртэ һүүлшын бэлэдхэл боложо байна. Михайловска болон Тригорскһоо гадна, Петровск гэжэ һуурин түрүүшынхеэ һайндэрэй түбүүдэй нэгэн болохо юм. Эндэ Пушкинай үеын олон юумэн бодхоогдоо. Хуушанай парк үни холынгоо шэнжэтэй болгогдоо. Аллейнууд, сэсэрлигүүд, ногоон партер дахин һэргээгдэбэ. Поэдэй элинсэг Ганнибалтанай шатаһан гэрэй һуури байһан газарта тон лэ тиимэ байшан бодоо — колоннуудтай, балконуудтай, бельведэртэй. Тэрэнэй түхэл хадаа хуушанай зурагуудай, тэрэ үеын хүнүүдэй дурсалга бэшэгэй еһоор һэргээгдээ юм.

«Агууехэ Петрой арап» — Ибрагим Ганнибал болон тэрэнэй хүбүүдтэ хабаатай юумэнүүдые болон номуудые заповеднигэй хүдэлмэрилэгшэд оложо шадаа. Тэдэ олдоһон юумэнүүд хадаа баригдааша гэрэй ехэ зал соо нээгдэхээ байһан һайндэрэй үедэ үзэмжэдэ табигдаха. Петровско һууринда ерэжэ хараад А. С. Пушкинай бэшэһэн һүнэшэгүй шүлэгүүд эндэ уншагдан зэдэлхэ.

Пушкинска Хаданууд гэжэ тосхонһоо шэнэлэгдэн һэргээгдэһэн усадьба хүрэтэр автомобильна шэнэ харгы гаргагдаа. Заповеднигтэ арбадахияа үнгэргэгдэжэ байһан һайндэртэ ерэһэн олон айлшадые һуулгаһан машинанууд июниин зургаанда тэрэ харгыгаар һубарилдахань гээшэ.

М. АМАЕВ,
ТАСС-ай корр.
Псковско область,
Пушкинска Хаданууд.

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф
Телефон
Радио

ЛУАНДА

СЭДЬХЭЛ ХАНААМА ҮРЭ ДҮНГҮҮД

ТАСС

Хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошожо ерэһэмни ехэ удха шанартай байна гэжэ Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) Политбюрогой гэшүүн, Анголын Арадай Республикын Революционно Соведэй гэшүүн, НРА-гай премьер-министр Лопу ду Насименту хэлэбэ. Премьер-министр Анголын «Диариу ди Луанда» гэһэн газетэдэ статья толилуулхадаа, тэндэ ошоод байха үедэмни болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ гар табигдаһан совет-анголын документнүүд хоёр ороной арадуудай аша туһада хоёр талын харилсаанай бата үндэһэ һуури табиха байна гэжэ мэдүүлээ. Эдэ документнүүдэй дундаһаа экономическа ба техническэ харилсаан тухай хэлсээе, хөөрэлдөөнүүдые ходо үнгэргэжэ байха тухай шиидхэбэриие НРА-гай премьер-министр онсолон илгаһан байна.

КПСС-эй, Совет правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн уулзалгануудаараа, хөөрэлдөөнүүдээрээ сэдьхэлээ ханажа байһанаа Лопу ду Насименту мэдүүлээ. МПЛА-гай, КПСС-эй хоорондохи харилсаае бэхижүүлхэ гээшэ хэһэн хөөрэлдөөнүүдэймнай шухала дүнгүүд болоно.

ДАМАСК

ХАНИ БАРИСААНАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

СССР-эй, САР-ай хоорондохи хани барисаан ба харилсаа холбоондо зорюулагдаһан үргэн ехэ материалнуудые Сириин хэблэл толилно, радио болон телевидени дамжуулна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай хани ёһоной албанай хэрэгээр САР-та ерээд байһан тухай «Аль-Баас» газетэ бэшэхэдээ, хоёр ороной хоорондохи үнэн зүрхэнэн, нүхэр ёһоной харилсаан адли тэгшэ эрхэдэ үндэһэлнэ гэжэ тэмдэглэнэ. Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгануудай, хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн уласхоорондын элдэб асуудалнуудаар совет сириин талануд нэгэн адли һанал бодолтой байһанаа мэдүүлбэ. Бэеэ дааһан байдалай түлөө, али бүхы дарлалта, мүлжэлгэдэ эсэргүүгээр арадуудай хэһэн тэмсэлэй хэрэгтэ СССР болон САР нэгэн адли һанал бодолтой байһанаа элирхэйлээ.

СССР-тэй хани барисаагаа бэхижүүлхын тула, ниитэ уг зорилгоёо туйлаха хүсэлтэйгөөр хоёр ороной хоорондохи харилсаае үргэдхэхын түлөө Сириин Араб Республика бүхы юумэ хэхэ юм гээд газетэ бэшэнэ.

ВАШИНГТОН

ОРИ ГАНСА ЗАМ

ТАСС

Совет-американ харилсаануудые һайжаруулхаһаа ондоо таарамжатай һаин харгы зам байхагүй. Энээнһээ арсабал, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргажа үргэлжэлүүлхэ гэһэн удхатан гээд сенатор Ч. Метайес Канзас штадтахи университедтэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

СССР США хоёрой нэгэ нэгэеэ үгы хэжэрхихоор ядерна зэбсэгтэй байһан сагтань ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хинахаһаа, иимэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхаһаа шухала национальна асуудал байха аал гэжэ тэрэ хэлээ.

Совет-американ харилсаае һайжаруулгада США-гай политическэ зарим ажал ябуулагшадай һаад тойбо татаха гэһэн һэдэлгые сенатор эрид буруушааба. Советскэ Союзтай харилсаагаа һайжаруулжа, орон доторойнгоо байдалые үндэһөөрнь хубилгаха ёһотойбди гэжэ американ арад тоолоно.

ГАВАНА

УЛАСХООРОНДЫН ШУХАЛА ХУРАЛДААН

ТАСС

Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой Коломбодо болохо байгаа V конференци бүмбэрсэг дэлхэйн политическэ ба ниитын ажал ябуулагшадай анхарал ехээр татана гэжэ Кубын элитэ мэдээжэ ниитын ажал ябуулагша, эб найрамдалай ба арадуудай бэеэ дааһан байдалай түлөө хүдэлөөнэй национальна Соведэй түрүүлэгшэ Хуан Маринельо ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Мүнөө үедэ хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ байһан асуудалнуудые, тэрэ тоодо шахардуу байдал һуларуулха, уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха асуудалнуудые хаража үзэхэеэ ная гаран гүрэнэй ба правительствын толгойлогшонорой суглаарха байһан ушарынь энэ конференциин уласхоорондын ехэ удха шанартай байһые гэршэлнэ гэжэ тэмдэглээ.

Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай 1973 оной Алжиртахи конференциһээ хойшо дэлхэй дээрэ болоһон үйлэ хэрэгүүд Коломбодохи конференциин шухала удха шанартай байһые элирхэйлнэ гээд Х. Маринельо үргэлжэлүүлбэ.

СОФИ

МАОИСТНУУД БА ИНТЕЛЛИГЕНЦИ

ТАСС

Хитадтахи социалис хүгжэлтын бодото байдалтай зүрилдэһэн маоизмын экономическа, политическэ ба суртал бодолой доройтолго үдэрһөө үдэртэ гүнзэгыржэ байна гээд Болгариин долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг «Поглед» журнал бэшэнэ. Зарим хүнүүдые гү, али теоринуудые «буруушаан шүүмжэлһэн» политическэ ябуулганууд энээниие элирхэйлэн батална. Эдэ бүгэдын ашаар орон доторхи байдалые буруушаагшадай тэмсэлые дараха гэһэн гансал зорилго тэдэ урдаа табина.

Интеллигенци хадаа балмад харша политикые бэелүүлхэдэмнай аюул тохёолдуулдаг ниитын эгээл ехэ хүсэн болоно гэжэ маоистнууд тоолоно. Тиимэһээ эдэнэр интеллигенцитэй шангаар тэмсэнэ. Маоистнуудай ехэ яһатанай дээрэлхы балмад политикаяа бэелүүлхэ замдань интеллигенци һаад тойбо татана. Дэлхэйн соёл культурын туйлалтануудые, социалис оронуудай соёлые, марксизм-ленинизмын теориие мэдэхэ байһан Хитадай интеллигенци Маодо шүтэн һүгэдэлгэтэн, тэрэнэй сүртал һургаалнуудтай эсэжэ шадахагүй байна гээд журнал бэшэнэ.

ЛИССАБОН

Португалида эб найрамдалай недели болобо

ТАСС

Эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө тэмсэлэй Португалиин Соведэй эмхидхэһэн эб найрамдалай недели амжалтатайгаар дүүрэбэ. Европын, Азиин, Африкын олон оронуудай делегацинууд Лиссабондо, Коимбрада үнгэргэгдэһэн семинарнуудта, суглаануудта хабаадаа.

Хельсинкидэ болоһон ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ асуудалнуудта зорюулагдаһан уласхоорондын семинараар недели дүүрэһэн байна. Европын элдэб оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай түлөөлэгшэд энээндэ хабаадаа. Энэ түбидэ эб найрамдал хангаха бэхижүүлгэдэ аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй акт шухала удха шанартай байна гэжэ семинарай үедэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Түгэсхэлэй актын гуримууд Хельсинкидэ болоһон зүблөөндэ хабаадагша оронуудай гадаадын политикын үндэһэн һуурида табигдаха ёһотой гээд нэгэн дуугаар баталагдан абтаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ.

КАРАКАС

ЛАТИИН АМЕРИКЫН АРАДУУДТА ЗОРЮУЛАГДАҺАН УРЯА

ТАСС

Америкын гүрэнүүдэй эмхиин (ОАГ) Генеральна Ассамблейн сессиин Сантьягода нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, Чилиин Компарти мэдүүлгэ хэбэ.

Сэрэгэй фашис диктатурын зонхилон эзэрхэжэ байһан орондо сесси үнгэргэхэ гэжэ энэ эмхиин хүтэлбэрилэгшэдэй гаргаһан шиидхэбэриие эрид буруушажа байһанаа Компарти мэдүүлнэ. Фашис хунта эзэдэйнгээ туһаламжаар сесси дээрэ «хуулита» болгогдохые [illegible] мэлзэнэ гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Һүүлэй үедэ хунта хашалта харшалалтаяа улам үргэдхэжэ, олон зуугаад патриодые шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта хаагаа. Хүдэлмэришэн ангиин ба арад зоной хэрэгэй түлөө элитэ мэдээжэ тэмсэлшэд, урбалтын болотор Чилиин Компартиин Генеральна секретариин орлогшо байһан Виктор Диас, Марио Сьмарано, Хорхе Муньос болон бусад эдэнэй дунда бии. Үрэн ниитэ арад зоной тэмсэлээ үргэдхэхэдэнь хунта һүрдэн айна бшуу.

Эршэмтэйгээр тэмсэжэ байһан Чилиин арадта туһаламжа үзүүлхын тула, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдаад байһан 8 мянган хүнэй, эдэнэй дунда Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корваланай амиие аабарха тула энэ сессиие хэрэглэхэ уряатайгаар Чилиин Компарти Латиин Америкын арадуудта хандаба.

КИРГИЗЭЙ ССР. Туризмда дуратайшуулые «Манас» гэжэ спортивна клуб [illegible]. Һаяхан энэ клубай гэшүүд Терскей Алатоо гэһэн шэлэ гаталан гаража, һонирхолтой аяншалга хэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аяншалгын үдэр.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ[...]

ЯМАР МЭРГЭЖЭЛ ШЭЛЭХЭБШИ[...]

Уран шүлэгэ долгин

АРАДАЙ АМАН ЗОХЁОЛОЙ АБДАРҺ[...]

Ямар мэргэжэл шэлэхэбши?

«ШЭНХИНҮҮЛЫШ ДАА МАШИНАЯА...»

БИ БИШЫХАН байхадаа, хүнүүдэй иимэ дуу дуулалдахые ходо шагнадаг һэм:

Болоон хахархай
машинаараа
Бооржын город
табилуулая.

«Болоон» гэһэн үгын удхые хожомынь ойлгожо, энеэдэһэм хүрөө бэлэй. Тэрэмнай «баллон» гэһэн үгэ байшоо. Теэд мөөрынь баллон тэһэрһэн байбал, автомобиль холо харайхагүй гүб даа.

Шофёрой ажалые зарим нүхэд муухай, ходо тооһо шоройтой, тоһонтой зууралдажа ябахаар гэжэ тоолодог. Дэлхэй дээрэ муухай ажал байдаггүй юм гэжэ би арсалдаха байнаб. Тиигээдшье мүнөө үе сагта оньһон техникын улам хүгжэжэ байхада, автомашинын жэл бүри олошоржо байхада, шофёрнууд, механизаторнууд хэрэгтэйл болоно ха юм.

Илангаяа шофёрнууд ходо дуталдана. Хуушанай шофёрнууд гуша-дүшэн жэлдэ машина жолоодоод, хуулита амаралтадаа гарана ха юм. Тиихэдэнь тэдэнние хэн һэлгэхэ ёһотойб? Дунда һур- ули дүүргэһэн хүбүүд, басагад шофёрой мэргэжэл шудалжа, амаралтада гараһан үбгэн абанараа халажа, автомашина жолоодохо болоно бэшэ гү?

Би өөрөө шофёр хүнои. Олон жэлдэ хүдэлжэшье үрдиһэн бэшэб. Гэбэшье би мэргэжэлдээ дуратайб. Эмнигшэ үбгэдэй морин-эрдэниеэ эльбэжэ, шэнжэлжэ байдагтал адляар машинаяа аршажа, угаажа, сэбэрлэжэ байхадаа, досоомни ехэ аятай болодог.

Зүгөөр хүн бүхэн шофёр болоҗо шадахагүй. Имагтал машинада дуратай, амиды амитанда хандаһаншуугаар тэрээндээ хандадаг һаа, һайн шофёр болохош гэжэ зааһан багшамни ойлтуулагша һэн.

Үнэхөөрөөшье, «хабһандаа» шабар шабха няалдашаихай, урдахи шэлынь хурга зузаан тооһотой машиныe обёорходоо, эзэниинь ямар хүн ааб гэжэ һонирхохо дуран хүрэдэг. Имагтал залхуу гү, али архинша, тиигээд машинада дурагүй хүнүүд лэ үдэрэй һамбаанда шофёрой үнэмшэлгэтэй болошоод лэ, иигэжэ ябана хаш гэжэ һэжэглэмээр агша.

Зарим нэгэн хүйхэрнүүд архиин халуунтайгаар автомобилиингаа кабина соо орожо һуушоод, нюдэ нюургүй гүйлгэжэ ябадаг. Халамгай хүнэй нюдэн бүрүүл болодог, анхаралынь һулададаг гэжэ мэдээжэ. Тиимэпээ гам гүйгөөр гүйлгэжэ ябатараа, машинаяа хүмэрюулжэ усалда ородог. Үгышье һаа, харгыда ябаһан ондоо машинатай мүргөлдэшэхэ, хүниие, амитадые дайраха ушар болоно бшуу.

Харгыда болоһон элдэб аюулай 90 процентнь архиин һогтуугай гэмээр болодог гэжэ ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд хэлэдэг. Минии һанахада, автомашинаараа үглөөдэр аянда гараха гэжэ байбал, амандаа архи хэжэ болохогүйл даа. Тэлэрһэншье һаа, мангартайхан тархитай хүнэй ухаан бодолой гүйсэ удаан байдаг гэжэ медицинын эрдэмтэд ходо бэшэдэг, жолоошодые һэргылдэг ха юм.

Машинын жолоошон гэхэ гү, али шофёр хүн өөрынгөө мэргэжэлээр омогорхожо ябаха еһотой юм ааб даа. Мэргэжэлдээ дуратай, мэргэжэлээ үнэн зүрхэнһөө хүндэлдэг хүн хадаа рульда һуухадаа, архи балгажа, зүрхэндөө хиитэй болоод, унинха тооһо урьюулан гүйлгэжэ ябажа, машинаяа эбдэхэгүй бэшэ гү?

СОВЕТ ХҮДЭЛМЭРИШЭН — хүндэтэй тушаал. Шофёр гээшэ совет хүдэлмэришэдэй таһаршагүй хуби ха юм. Тиимэһээ бидэ өөһэдынгөө нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябаха зэргэтэйбди.

— Арбан класс дүүргээд, минии хүбүүн шофёр болохогүй даа, — гэжэ зарим баабайнар гааһаяа һоросогоон бүдүүзгэйгээр хөөрэжэ һуудаг. Харин хүбүүниинь шофёр болохо дуратай байха. Тиигээд тэрэ хүсэлөө мэдүүлхэдэнь, эсэгэнь мэдээ табижа

— Шамайе шофёр болгохо гэжэ арбан класс дүүргүүлээ гүб? Бү хинрэ! — гэжэ атанханаа алдаха. Тиигэжэ өөрынь дуратай бэшэ институтда гү, али техникум руу «түлхихэ». Хэрбээ медик болохо дурагүй байһан хүн һаа, хайшан гээд хүниие һайнаар аргалжа шадахаб?

Тэрэшэлэн шофёр болохо дурагүй, ажабайдалайнгаа урасхалда туугдажа ябатараа, гэнтэ тэрэ мэргэжэл шудалһан хүн автомашинада һайнаар хүдэлжэ шадахагүи. Юрэдөө, ямаршье ажалда дуран, сэдьхэл хэрэгтэй гэгшэ.

Мүнөө эдир үетэн шалгалта барижа, дунда һургуули дүүргэхэеэ зэһэжэ байна. Тэдэнэр һурагшад бэшэ болохонь, ажабайдалай үргэн харгыда гараханъ гээшэ.

— Ямар мэргэжэл шэлэхэб? — гэһэн асуудал тэдэнэй сэдьхэлдэ амар заяа үзүүлнэгүй еһотой. Бишье арбадахиие дүүргэжэ байхадаа, нилээн бодолгото болоогшо һэм. Мэргэжэлнүүд хуу һайн, гоё шэнги байха. Олон ондоо мэргэжэлнүүд һооһоо тон лэ өөрынгөө дуратай юумэ шалэжэ шадаха гээшэ тон шухала.

Шофёр болохо дуратаи һаа, бү айгты, тэрэ мэргэжэл зүрхэтэйгөөр шудалагты гэжэ би дүү нүхэдөө уряалха байнаб. Урдаһаатнай хара һалхин шорой шохойгоор бү шэдэлэг!

Б. ЦЫДЫПОВ,
шофёр.

„ГУСИНООЗЁРСКО ГРЭС-эй БАРИЛГЫЕ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛХЭ"

ГРЭС-эй барилгашад эршэмтэй шантаар ажаллана, хүхюу зугаатайгаар амарна. Май һара соо эндэ «Комсомольская правда» гэжэ агитпоезд ерэжэ, һонирхолтой концертээрээ барилгашадые баясуулаа һэн.

Азербайджан арадай национальна хубсаһатай хатар гүйсэдхэгшэдэй бетон тал май дээрэ гарахатай сасуу хэдэн барилгашад тэдэниие тойрон, хатар наадалсаһан байна. ГРЭС-эй барилгашадай дунда Азербайджанһаа ерэһэн түлөөлэгшэд бии юм. Тэдэнэр агитпоездынхидай энэ арадай хатар гүйсэдхэхэдэ баясан урмашажа, өөһэдөөшье тэдэнтэй хамта хатарһан байна.

Агитпоездын хатаршад дуушад хэдэн арадай дуу хатар гүйсэдхэжэ, барилгашадые һонирхуулаа һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгашад агитпоездын концерт хаража байна.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

Галина Раднаева

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД

АГУУ САГУУДАЙ СОЛО!

Үхэлтэ дайнай болоходо,
Сагнай зэмэтэй аал!
Үндэр наһатанай мордоходо,
Сагнай гэмтэй аал!

Ажаһууха агуу уялгые
Сагнай мартуулдаг аал!
Амиды ябаха жаргалые
Сагнай гэршэлдэггүй аал!

Хүниие хүн болгоходо,
Сагнай сэгнүүлдэг бэшэ гү?
Хүшэр замай холохондо
Сагнай хүтэлдэг бэшэ гү?

Саган хатууда гэхэдээд,
Сагые юундэ зэмэлээбиб?
Үгэ дууладаггүй хүүгэд гээд
Үшөөл ойлгоодүй ябаа гүб?...

УРГЫ СЭСЭГБИ

Һая задарһан ургы сэсэгби —
Урыем һабшаа һалхин намнана.
Хабарай түрүүшын инаг дуранби —
Үбэлэй хүнтэн энхэрэлһээм уярна.

Түрүүшын баярби, түрүүшын
уйдхарби —
Тэнгэриин үндэрһөө хүхэрэн
долгилноб.
Ногоон дэлхэйн шаналдаг сэсэгби —
Номгон талын мүнхэ дуранби.

* * *

Сагаа дэмыдэ үнгэргөөб гэлдэнэ.
Сагаа хаража хэншьеб гэмэрнэ.
Үдэр бүхэнөө илалтаар үдэшэнэб.
Үнгэрһэн үдэрөөрөө сэдьхэлээ
ханангиб.

Эрьехэ үдэрэй мүндэлхэ бүри
Амиды ябаһанаа шэнээр сэгиэнэб.
Энеэбхилээд басаганайнгаа шулганаха
бүри
Ажабайдалда дуратайгаа
мэдэржэ уярнаб.

Үхибүүнэйнгээ нюдөөр бүтэдые
гайхажа,
Үхибүүнэйнгээ сэдьхэлээр
бултанда дурланаб.
Үхибүүнэйнгээ нэрээр ажабайдалые
нэрлэжэ,
Үхибүүнэйнгээ энеэбхилгээр үдэрые
угтанаб.

* * *

Наһанайш нугалаа уршалаанууд
Харгымни болоод һуунагтана гү?
Нюдэнэйш этнгэлэй галнууд
Хүсэмни болоҗо шадаха гү?

Шуургата ехэ далайнш
Долгинби гэхэдээ яраа гүш?
Сахали болоод ерэхэдэмни,
Эрьемни болоод угтаха гүш?...

САГАЙ УЛАРИЛ Б[...] ТАРИЛГА

Май һарын гурбадахи[...] бан хоногто хүйтэншэг[...] рим үдэрнүүдтэ шанга [...] хитай байгаа.

Республикымнай ол[...] нютагуудта 9—11, Бай[...] шадарай болон хойто [...] гуудта 5—8 градус ду[...] гэхэ гү, али үгышье [...] нёдондо жэлэнхитэй са[...] жа үзэхэдэ, 2—4 градус [...] гуур байба.

Майн эхин ба һү[...] арбан хоногуудта һү[...] 0—3, зарим газарта [...] Яруунын аймагта 7—8 [...] дус хүрэтэр хүйтэн б[...]

Харин майн 10-һаа [...] болотор 23—28, Байга[...] дарай болон баруун [...] аймагуудаар 15—20 г[...] хүрэтэр дулаарһан [...] юм. Эдэл үдэрнүүдтэ [...] публикымнай дунда ба[...] аймагуудаар 10 градус [...] лаан болоо бэлэй.

Май һарын түрү[...] хоёр арбан хоногто с[...] гэлжэ гэхээр секундын 1[...] 20 метр хүсэтэй, 21—22-ой үдэрнүүдтэ [...] публикымнай дунда [...] гуудаар бүришье [...] һалхин бууһан байна.

Республика дотор ма[...] рада нёдондо жэлэн[...] хура бороо багаар [...] Бэшүүрэй, Хяагтын, [...] Захааминай болон Яру[...] аймагуудта 13—25 мм. [...] нойтон ороһон байна. [...] Захааминай аймагай [...] нютагуудта аадар орол[...] зарай хүрьһэндэ 25—[...] шиг нойтон тогтоһон [...] юм. Тиихэдэ Хориин ай[...] хура бороо багаар гэж[...] али зарим нютагуудта [...] доошье ороогүй.

Загарайн, Сэл[...] Улаан-Үдын аймагуудта [...] һон шиг нойтон хахал[...] һан газарай хүрьһэ [...] түүлээгүй. Бэшэ аймаг[...] газарай хүрьһэ дунд[...] гээр 18—30 мм. [...] шингтүүлээ.

Һүүлэй 5—8 үдэрай [...] шада газарай шинг нойл[...] процентһээ доошо [...] Май һарын арбанһаа [...] болотор газарай хүрьһ[...] сантиметртэ 8—12 [...] хүрэтэр халаһан б[...]

Мүнөө үедэ шэнии[...] жэгдээр ургажа з[...] Мүн лэ обёос, ячмень [...] жа захалба. Хаа [...] ногоон ургажа, нэгэ [...] ногооржо эхилээ. Саб[...] дээрэхи ногооной ү[...] үндэрынь 4—10, бэл[...] дээрэхи ногоон 4—5 [...] метр үндэр болоҗо бай[...] Энээн дээрэһээ хаража [...] хэдэ, сабшалан, [...] дээрэхи үбһэ ногоон[...] са дунда зэргэ гэхээр. [...] республикымнай дунд[...] магуудта май һарада [...] байжа, үбһэ ногооной [...] са тиима һүрхэй бэш[...] ба.

Л. ГОНЧАР[...]
инженер-агрометеор[...]

УРДАНАЙ ДУУНУУД

ХАРИДА МОРДОҺОН БАСАГАНАЙ ДУУН

Уулын харгы дардамхан
Унагшам тахагүй аад, халтирна,
Уладхан зониинь танигдахагүй аад,
Улайхал нюдэмни далтирна.
Хадын харгы дардамхан
Хазаартам тахагүй аад, халтирна,
Хамагхан зониинь танигдахагүи аад,
Харахан нюдэм далтирна.

ГУНИГ ДУУН

Хададаал тогтоһон мананиинь
Харалган һалхинда дэгдэнэ бэзэ,
Хахасаабди гэжэ гажараигүй
Харалсаһадаа баяртай уулзуужамди.
Хотогортоо тогтоһон мананиинь
Хонгорхон һалхиндаа дэгдэнэ бэзэ,
Холодообди гэжэ гажарангүй
Хожомоо баяртай уулзуужамди.

* * *

Унагшаяа табихыем
Уулын дабаан, нахис гыш,
Ушарһандаа ошохыем,
Улаан наран, тонгос гыш.
Хатаршаяа табихыем
Халын дабаан, нахис гыш,
Хаһилһандаа ошохыем,
Халуун наран, тонгос гыш.

Б. ДОДОНОВАГАН
суглуулбариһаа.

Һая задарһан набшатай
Һагсагархан хуһануудан
Уян зөөлэн мүшэр дээр
Уулын һалхин бууҗа,
Хрин дулаан хабаран
Уянга хүгжэм татахысень
Ойн соорхойдо шагнахадаа
Оюун сэдьхэлни хүлгэнэл
даа.

Ф. СОРОКИНОЙ
фотоэтюд.

ШОГ ЁГТО МҮРНҮҮД

— Зай, хоёр хүбүүд, дачадаа ошоод хартаабхынгаа бог үбһыень түүгээд, шоройень обоолоод ерэгты, — гээд, сүлөөгүй байһан эжынь хүбүүгээ нүхэртэйнь эльгээбэ.

Үдэшэ болоходо, тэрэ хоёрынь шорой тооһон болонхой ерэбэд.

— Хартаабха ямар байнаб, эшэнь үндэр болоо гу?

— Жэгдэ бэшээр ургаһан байна. Үндэрынь үбдэгһөө дээшэ. Тэрэнэйнь шорой обоолообди. Набтар ногоонуудыень таһара сабшажа хаяабди.

— Хартаабха тиимэ үндэрөөр ургаа гэжэ юугээ хэлэнэт даа?

— Бидэ үндэр байгшадайнь шорой обоолообди. Набтар аад, үдхөөр ургаһан ногоодыень сабшажа халабди. Тэрэ үндэр хартаабхань эндэ тэндээ үдхөөр, олоороо ургаһан байна, зарим газартань хооһон. Ганса галбагар бог үбһэд, — гэжэ хүбүүнэйнгээ хэлэхэдэ, эхэнь саашань юушье һурангүй, толгойгоо хоёр альгаараа хашаад һуушоо һэн гэхэ.

* * *

Нэгэ һамган магазинһаа зүгын тоһо абаад, наһаараа хүндэ этигэдэггүй байһандаа хоёр-гурба дахин шэгнүүр дээрэнь табюулжа хараашье һаа, наймаашан басагые хараһаар, хашхарһаар гараба ха. Ондоо магазинай шэгнүүр дээрэ табюулаад шэгнэхэдэнь, зүбөөр харуулба.

— Бүхы наймаашад адлирхуу гээшэт. Дутуу хэмжэнэт, — гээд шэлтэй балаа сухалдан абахадаа, унагаажа хахалба ха.

Гэртээ бусахадань, нүхэрынь хэлэбэ:

— Яана гээшэбши даа. Зүгын бала гээшэш туулган шэнги хүндэ юумэн ха юм. Хэрэггүйдэ хэрүүл шууяа гаргана гээшэбши. Зарбында ошоод, фото-сааһа абаад ерэл даа. Ехэ хэрэгтэй болоод байна. Бушуу ябаарай.

Этигэдэггүй һамганиинь нэгэ пакет сааһа абаад бусажа ябатараа, харгыдаа тэрэнээ задалаад, тоолоҗо оробо ха...

* * *

Үүдэндээ шэнэ модо оруулха гэжэ Сосэрой оролдожо байхадань, заабарилха дуратай нютагайнь нэгэ хүн ерээд хэлэбэ ха:

— Юугээ хэжэ тулика байнаш даа. Энэ барижа байгаа зэмсэгээ холо абаашажа хая! Эрэ хүн аад, иимэ тулюур зэмсэг барижа байхадаа яана гээшэбши?

— Хари даа. Өөрөө гайхажа байнаб. Яагаашье тулюур эрэшүүл иимэ зэмсэгтэй байдаг бэ гэжэ. Энээниие танайхиһаа асараа һэмнайб. Али өөрынгөө юумэ танинагүй гүш?

* * *

— Даша, бишни сүлөөгүи юумэ угааҗа байнаб. Ши магазин ошожо, эдеэ хоол абаад ерэл даа, — гээд һамганиинь хэлэбэ.

Тэрэнэй магазинда хүрэхэеэ ябатарнь, нэгэ архинша хүн дайралдаад, энгэрһээ эхэнэрэй самса гаргаад. Дашада аһашаба:

— Һайн хүн болохош. Энэ самса үнэгүйхэнөөр абыш даа. Намда мүнгэн ехэ хэрэгтэй болоод байна. Хахад сэнгээр, табан түхэригөөр үгэхэб.

Даша гэмгүй самса байна ха гэжэ үзөөд, һамгандаа һайрхаха һанаатай тэрэниинь абаба.

Магазинаар ябаад, гэртээ ерэхэдээ, һамгандаа һайрхаба:

— Дари, харыш. Бишни урагшатай ябааб. Шамдаа энэ самса оройдоол табан түхэригөөр худалдажа абааб.

— Һэ, энэш минии угаагаад, хатааһан самсал. Юу үнэгүйгөөр абааб гэнэш?

Ф. БАЛДАЕВ.

Онтохон

Мэхээртын мэхэтэй үнэгэн

Мэхээртын жалгын эрьедэ мэхэтэй нэгэ үнэгэн байрладаг һэн. Нэгэтэ тэрэ үнэгэнэй олзо бэдэржэ, ой соогуур ябатар «Хүг-гүүг, хүггүүг» гэһэн хонгёо һайхан дуунай зэдэлхэнь дуулдаба. Үнэгэн зуг татан шагнаархаба. Урда хадын оройн модондо хүхы донгодоно хэбэртэй.

«Байза, шамайе» — гэжэ досоогоо һанаһаар, үнэгэн тэрэ модон тээшэ хатарба. Нахис-хотос, нам-намхан гэшхэлэн ерээд, хүхын һууһан модон доро согсойн һууба. Тиигэжэ байтараа, гэнтэ һабараараа шэхэеэ һабардана, хүхы тээшэ харана.

Хүхы тэрэниие хаража гайхаһандаа донгодохоео болёод:

— Үнэгэн, энэ юундэ шэхэеэ һабардана гээшэбта? — гэжэ асууба.

— Ханхинуур һайхан хоолойто хаан хүхымни аижара, — гээд үнэгэн эхилбэ. — Энэ минии шэхэн нэгэ таг дүлии болошодог, нэгэ һүрхэй һонор болоод байдаг юм. Энэшье гайхалгүй. Минии шэхэнһээ байха тэнгэришье элдэбээр хубилагша. Нэгэ сэлмэг, нэгэ бүрхэг болоҗо байдаг шуу. Тушаан болоҗо, шэхэнэйм хатуу болоод байһан үеэр донгодо бош. Шиниингээ иргуу һайхан аялга дутуу-ядуу дууланаб.

Хөөрхы, хүгжэмшэ хоолоишни ямар һайхан бэ! Доошоо буугаад, энээхэн түгсүүл дээрэ һуугаад, минииингээ шэхэнэй хажууда шэнхинэсэ дуула.

Хүхы магтуулһандаа ма һалзан, юугээшье мэдэхэеэ болишоод, модонһоо бууҗа, түгсүүл дээрэ һуухатайнь хамта үнэгэн саб шүүрээд абажа ябашалай.

Уданшьегүй тэрэ үнэгэн дахяад лэ ой соогуур тэнэжэ ябатараа, хушын гэшүүһэн дээрэ һуугаад борбоосгойн һамар сэмэжэ байһан хэрмэ харажархиба.

— Хэрмэн дүүхэй, яагаа һанаа амар һуунаш. Ангуушад ойдо гараа гэлсэнэл. Ойлгод гэжэ яба. Буугай хараада бү оро, — гээд үнэгэн хандаба.

— Энэ аюулһаа зайсаха арга бии юм гү? — гэжэ мэгдэһэн хэрмэн асууба.

— Арга бии даа. Тоншье бэлэн арга. Ангуушад таанадай арһа мяха абахаяа һанана бэшэл. Арһантнай альгыеньшье бүглэхэгүй, мяхантнай хотыеньшье оёорлуулхагүйл. Тэдэндэ гансал танай һүүл хэрэгтэй. Хэрбээ һүүлгүй байбалтнай, ангуушад таанадые юундэ алаба, хюдаба гээшэб.

— Теэд һүүлээ яаха гээшэбибди, — гэбэ хэрмэн.

— Һүүлээ абхуулха хэрэгтэй. Энэ тоншье амархан юм. Таанадай һүүл хондолой дээрэтнай багахан оньһон шэбхээр баригдажа байдаг. Тэрэниие мулталбал, һүүл абташаха.

— Үнэгэн, ши абажа шадаха гүш?

— Шадаха даа. Наашаа буугаад ерэ, би абаад үгэһүүб.

Хэрмэн модонһоо буугаад, үнэгэнэй ойро ерэбэ. Энээниие хүлеэжэ байһан үнэгэн хэрмые саб шүүрэжэ амандаа зуугаад, нүхэн тээшээ хатаршаба.

Д. Д. ЦЫРЕНЖАПОВ

Арадай аман
үгын абдарһаа

ТААБАРИНУУД

Шорой шохой бэшэ,
Шуһа уһан бэшэ.
Эдьхэжэ эмнэдэг
Эм дом гээшэл.

(Марганцова калий).

Жэлэй эхиндэ ерээ һэн,
Жэгтэй сула маряатай
һэн.
Шэмүүрихэнээр тураа,
Жэлэй һүүлдэ һалаа.

(Таһалдаг календарь).

Халуутайхан пароход,
Барюултайхан тихоход.
Сагаан, эреэн далай
дээгүүр
Сааша наашаа тамараа,
Урша арша долгиень
Үгы болгон нидхэрээ.

(Утюг).

Удэр һүнигүй ябанабди,
Үдэр һүниие
хэмжэнэбди.
Манай алхамаар ажал
хэгдэдэг,
Манай ябадалаар саг
үнгэрдэг.

(Час).

Хойрог залхууе
шүүмжэлдэг
Хорон холтоһон хэлэтэй,
Дутуу дундые зураглада[...]
Уран нугалуур гартай,
Элдэб эсые үлгэдэг
Эритэ хурса һэрээтэй,
Нюуса далдые обёордог
Бэлтэн хёрхо нюдэтэй,
Халуун орондо байрладаг
Аймшаг амитанай нэрэтэй
Хэн юун бэлэй?

(«Крокодил» журнал).

Дардам харгыда даражал
мэдэдэг
Даам тамгатай «эреэн
морин»,
Мордоһон хүнтэй мүнгөөр
тобсодог
Мөөр туруутай «хурдан
морин».

(Такси).

Б. НАМСАРАИН.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «КПСС-эй Центральна Комитедтэ» — ТАСС-ай материалнууд. «Мелиорациин шэглэлээр» — Б. Николаевай статья. «Шухала асуудал» — А. Хабдаевагай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Тодо түсэбтэйгөөр, саг үргэлжэ, гүнзэгыгөөр» — В. Башкеевэй статья. Табан жэлэ ба тэрэниие дүүргэгшэд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Зориггүй захиргаан» — О. Березковой статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Субботын хуудаһанай материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.50—«Ан амитадан аймаг» (үнгэтэ). 11.50—Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10—«Красный петух—Плимутрок»—уран һайханай фильм (үнгэтэ). 13.15 — «Алтан антилопо»—мультфильм (үнгэтэ). 13.45—«Элүүр энхэ байлга» (үнгэтэ). 14.45—Индиин арадуудай уран бэлиг (үнгэтэ). 15.00—«Табан жэлэй баатарнууд» гэһэн серииһээ: «Варилгын начальник»—баримтата фильм. (үнгэтэ). 15.45—«Хүгжэмтэ календарь» (үнгэтэ). 16.10—«Ханп харилсаан» (үнгэтэ). 16.45—«Руслан ба Людмила»—уран һайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 18.00 «Время». 18.30—Забһарлалга. 18.40—Футболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. Түгэсхэлэй наадаһай 1/4 хуби. «Днепр» (Днепропетровск) — «Динамо» (Киев). 19.30—ССР Союзай Ехэ театрай 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан искусствын уран бэлигтэнэй концерт. Съездүүдэй Кремлиин ордонһоо дамжуулагдаха (үнгэтэ). 21.00—Шэнэ һонин. 21.15—ССР Союзай Ехэ театрай 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 22.45—«Ан амитадай аймаг» (үнгэтэ). 24.00—«Время».

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» тираж

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» июниин 2-то үнгэргэгдэһэн 22-дохи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 5 (бадминтон), 25 (сана-трамплинһаа һүрэлгэ), 29 (парашютна спорт), 32 (уһа руу һүрэлгэ), 41 (теннис), 45 (футбол).

«Спортлото-2»: 1 (авиаспорт), 10 (буер), 25 (сана-трамплинһаа һүрэлгэ), 26 (мотобол), 27 (мотоспорт), 40 (туризм).

(ТАСС).

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ

[...]анай адрес, теле[...]

Индекс: 670000, г. [...] Удэ, ул. Ленина, 35, [...] ны: приемная — [...] секретариат — [...] щественная приемн[...] 2-56-62.

Типография управления по делам издательств полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01800. Заказ №